

Prejeto na listu: --
 Čelo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . 5—
 Četrť leta . . . 250
 Mesечно . . . 1—
Priloge Avstrije: ----
 Čelo leto . . . 15—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev. --

STRAZA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v.
 od 6 redne petivrstice:
 večkratnih oznanilih v.
 — popust. —
 „Straža“ izhaja v po-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Doroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Rusom odvzeli že 143.000 mož, 100 topov in 350 strojnih pušk.

Tudi ruska fronta ob Nidi omajana. Italija se še ni odločila.

Rimsko vprašanje.

Te dni so uprte oči vsega sveta v Vatikan, kjer stoluje edini knez miru. Oropan vpliva, ki ga daje samostojna država, deluje edino opor na moralno silo in čaka ugodnega trenutka, da skliče mirovni kongres, spravi narode in obnovi med njimi duh Kristusov, duh medsebojne ljubezni in tekmovanja na kulturnih poljih. Ko so pred sto leti na dunajskem kongresu vnovič določevali meje med državami, sta sodelovala dva kardinala Consalvi in Severoli, na obedi haških mirovnih konferencah pa ni bil papež zastopan, ker tega ni Italija pripustila. Rimsko vprašanje ji dela nadlego. V l. 1859—1870 so po revoluciji in z vojaško silo vzeli sv. Cerkev državo, ki je spadala med najstarejše v Evropi in je nastala na najpravičnejši način ter je bila viden znak neodvisnosti sv. Stolice, pa tudi z gmočnega in političnega stališča velika opora za vse papeževo delovanje. Raztegal se je v smeri od juga do severa, od Terracine do reke Pada (kakor od Pulja do Dunaja) je predstavljala ozemlje tako veliko kot Notranje-Avstrijsko-Primorsko-Koroško-Kranjsko in Štajersko s 3 in 1 osmiko milijonov prebivalcev, toliko, kolikor so dosegle omenjene naše dežele šele v zadnjih letih. Papež Pij IX. je ugovarjal ropu in se je zaklenil v Vatikan — še tam ne povsem varen pred poulično druhaljo. Vedno je še upal, da bo kaka zunanja država, pred vsem Francija, rešila tisočletno „dedščino sv. Petra.“ A zaman. Francoska ljudovlada, skrajša še pod katoliškimi predsedniki, je kmalu krenila v prostozidarski tabor. Pijev naslednik, modri Leon XIII., je nekaj časa mislil na Nemčijo, ko pa se je ta zvezala z Italijo in ji zagotovila nemoteno posest vseh dežel, je nastal drug načrt, ki ga je zastopal kardinal Galimberti. Italija bi naj sv. Očetu odstopila prosto pot do

Tirreenskega morja, namreč nekaj kilometrov široko progo ob Tiberi od Rima do Fiumicina (kakor od Maribora do Ptuja približno), kjer je svet večinoma v puši in se nahaja le nekaj gosposkih večjih tenut (pristav). Ako trpi Italija v svoji sredi ljudovlado S. Marino z 11.000 prebivalcev, bi prenesla tudi vatiškansko kneževino. Za papeža bi pa bilo to življenjskega pomena, ker bi s svobodnim dostopom do mednarodnega morja dobil viden znak samostojnosti, a zraven pa tudi možnosti imeti lasten podmorski kabel, lastno ladjo, ki bi se je lahko poslužil v nemirih v Rimu. A tudi iz tega malenkostnega načrta ni postalo nič; v sedanjih razmerah se bo branila vsaka laška vlada, da bi ga predložila zbornici. Bodoči mirovni kongres se bo moral tudi rimskega vprašanja dotakniti. Da je papeževa suvereniteta svetovno priznana, o tem že pričajo poslanstva, ki so od vseh držav poverjena pri njegovem dvoru. Ni pa ugotovljena njegova osebna varnost v mestu in pa v državi, v kateri biva, ravno tako tudi ne popolna svoboda njegovega ves svet obsegajočega apostolskega delovanja. Tu leži vprašanje. Ako bi se cerkveni krogi tudi odpovedali molče izgubljeni državi, ali more laška vlada zagotoviti popolno varstvo papeževe suverenitete v miru in v vojnem času? Ker vlade pridejo in odidejo, bi se morala taka garancija staviti pod mednarodno varstvo. Tega pa ne bo Italija pripustila. Zraven pride še finančno vprašanje. Nova Italija je obljubila sv. Očetu kot nadomestek za dohodke izgubljene cerkvene države letno rento 34 milijonov lir, in ko papež skozi več desetletij te svote ni vzdignil (da ne bi pripoznal ropa), je sklenil parlament, da dobi ob eventualni spravi le za tri leta nazaj te svote. V današnjih časih bi bil gotovo dohodek v tej višini izredne važnosti za sv. Očeta, pred vsem bi imeli od tega neprecenljivo korist

misijoni po širnem svetu. A papež bi na videz postal štipendnjak laške vlade, ki bi mu lahko tudi grozila z znižanjem ali črtanjem rente. Ako bi se pa sv. Stolica mesto letne rente odškodovala s primerno visoko glavnico, bi mesto trajnega posestva (države) dobila minljiv in na vrednosti vedno padajoč denar. Moral bi se naložiti v nepremičninah (posestvih), ki bi se radi političnih spletk morale nahajati v raznih državah in svetovnih delih, da bi se v političnih krizah ne izgubilo več kot en del. S tem bi sv. Stolica prišla gospodarstveno nazaj na isto stališče, kakor je bila v dobi cesarja Konstantina. Sv. Cerkev je tedaj posedala obširne latifundije po Italiji, Siciliji, v Egiptu in v Mali Aziji. Še težje rešljivo je k r a j e v n o vprašanje. V Rimu ni prostora za dva prijateljska suverena. Dokler bodo ljudje — ljudje in dvorjani — dvorjani, bo vplival eden dvor na drugega in sicer najbolj tisti, ki more oddati več gmočnih dobrin. Rim gre papežu kot nasledniku prvega rimskega škofa sv. Petra in kamorkoli bi se papež izven Rima preselil, bo ostal vedno le škof rimski in begunec ter bi moral z vsemi silami stremeti na to, da se brž povrne v sebi od Kristusa izročeno škofijo in v odbrano središče katoliškega sveta. Odkar je v Konstantinu prvi katoličan zasedel rimski vladarski prestol, ni noben vladar več stoloval v večnem mestu, šele revolucija je pred 40 leti privedla pijemonteškega kralja tja iz Florence, kjer je bila zgodovinsko mnogo ugodnejša prestolnica. Ta del rimskega vprašanja je dandanes še nerešljiv. Vlada stoji na strani politično najbolj organizirane narodne večine in na stališču, da je — „Italija nedeljiva“ in „Rim nedotakljiv.“ Pritisk od zunaj je v sedanjih razmerah bolj kot kdaj izključen, mogoče je edini razvoj od znotraj. Ako se spravi Vatikan s Quirinalom in se zadovolji z najmanjšimi ugodnostmi, ki se mu morejo dati, bo nujna posledici

LISTEK.

Slovaški narod.

V tržaški „Edinosti“ piše M. A.—č. iz lastnega izkustva o Karpatih in slovaškem narodu, kar je za naš narod sedaj, ko se je toliko svojih smov borilo mesec in mesec v teh krajih in med tem narodom, — tem bolj zanimivo. Pisatelj piše:

V Karpatih, kjer se gibljemo v zadnjem času, živi globoko doli proti čisto madžarskem ozemlju razprostirajoči se slovaški narod. Ljudstvo se mi zdi tesno sorodno z našim slovenskim. Njihovo lastno nazivanje je enako našemu; v svojem jeziku si pravijo Sloveni, poleg tega pa se njihove šege in navade vedno bolj približujejo našim, kakor pa običaji in šego poljskega ali rusinskega naroda v Galiciji. Tudi jezik je našemu zelo sličen. Naši vojaki se popolnoma razumejo z domačini, mnogo lažje, kakor z Rusi, Ruzini in Poljaki, dasi v posebno zadregi ne pridejo nikjer. Ljudstvo pripada trem veram: rimsko-katoliški, protestantski in pravoslavni. Tem zadajim pravijo med seboj „Rusnjaki.“

V splošnem je narod obdržal svojo nošo, dasi ta ni povsod enaka. Pač pa imajo v vsakem okraju še svoje posebne določbe glede te, ki jih ne krši nikdo — izmed domačinov se na prvi pogled spozna žida in človeka, ki je prišel iz mesta.

Žid ni njihov človek, vendar jih je tukaj neznanjske množine. Ne spoštujejo ga, odvisni pa so režeji tako dolgo od njega. Židje imajo trgovino in de-

nar — v najmanjšem selu vidiš gostilno in trgovino, ki pa je vedno židovska. Domačine imajo popolnoma v svoji oblasti. Mesta so židovska — trgovci so židje — v občinskih zastopih so le židje in „panovi“, to so Madžari in madžaroni.

Narodna noša mož je z malimi izpremenami skoro povsod enaka, napravljena iz belega, domačega sukna. Hlače so ozke, tako da se nog popolnoma oprimejo, suknjič kratak, tudi prilježen, na glavi pa čepi mali, črni, ozkokrajni klobuček, navadno okrašen z dolgimi pobarvanimi peresi in živobarvnimi karkadami. Starejši možje nosijo po mnogih krajih dolge lase — kakor naš Prešern — gladko so obriti in imajo po zimi ogromne kožuhe s pisanimi našivi v obliki naših sukenj ali pelerin. Srajce z živorudečimi šivi so napravljene iz domačega platna. Moški nosijo navadno škornje, mnogi pa tudi primitivno napravljene opanke — pri delu se jih vidi največ bosih in to tudi v hudem mrazu, celo v snegu.

Ženska narodna noša je zelo slikovita. Dasi je ta v skoro vsakem okraju drugačna, nosijo vse ženske široka krila, navadno iz modrega blaga z belimi kamii, dalje modere, pretirano tesno stiskajoče nedra, tako da ta ženski kras — pa ne po njihovem naziranju — ne pride nikoli do veljavne. Iz modrega prešerno štrlita dva kratka rokava, obsežna in bela, — to ni več domače platno, dasi je stan tega oblačila, ki mu pravijo na Gorenjskem „ošpetelj“, iz pristnega slovaškega platna, ki ga posebno stare žene celo zimo na popolnoma primitiven način predejo. Okrog vratu nosijo ženske lepo pisano ruto. Obute so, kakor moški, v škornje, ali imajo opanke ter povito nogo, kar je gotovo lepše. Spodnje hlače nositi, se zdi slovaškim ženskam sramotno — v enem oziru ni čudno,

utrijene so tako zelo, da hodijo ob delavnikih bose tudi pozimi.

Vse Slovačkinje so pretirano gladko počesane. Kito tik za glavo prevežejo s trakom, da jim gotovo ostane vsaki las napet. Neomozena dekleta imajo kito po hrbtu, navadno vpletejo rdeče, modre in zelene trakove, na koncu pa pritrdijo še lepo široko pentljo. Večina deklet hodi k sv. maši gologlava, doma pa v časih nosijo rute.

Omožene ženske svojo glavo dosledno pokrivajo. Kite zadaj zvijajo. V pokrivalih se opaža največja razlika noš posameznih krajev.

Žene okrog Dukle, Svidnika, Stropkova in Dupilna imajo lepe, barvano pletene čepice, katere pritrdijo s trakovi pod brado. Čepica skrije vse lase. A navadno ni dosti skriti. Čez to čepico nosijo še svilene rute.

V Komtošu in Biharovu, 10 km severno od Zbrovega, pa imajo žene posebno pripravo za svoje frizure. Ta sestoji iz neakega iz žice napravljene obroča, ki je pritrjen na temenu z elastičnim gumijastim trakom. Trak pritiska nekako za prst pod nape-timi lasmi na čelo tako neusmiljeno, da ima večina žensk v čelu precej globok vtisk, kajti ta žična priprava se ne odmakne z glave niti po noči niti podnevu. V obroč na temenu stlačijo ostanke las in pokrijejo vse skupaj s čepico, kakor zgoraj opisano, tako, da se zopet las ne vidi, toda črni gumijasti trak na čelu se vidi na prvi pogled. Čepico pokrivajo v teh krajih zopet pri mladih ženah temnomodre, pri starejših pa črne peče. V Komtošu nosijo tudi dekleta bele peče s pisanimi trakovi. Ob poroki dekletu pri-krajsajo lase, na sencih imajo vse žene zelo redke lase, ali pa so sploh plešaste.

ca, da se reorganizirajo vse skozi in skozi katoliške ljudske mase od juga in severa in se vržejo z vsemi silami, t. j. z vsemi glasovi v politični metež. Vspen ne more izostati. Potem bode šele nastala Nova Italija, Italija prerajena po modernem krščanskem delovanju in glasnica krščanstva, potem se bode tudi rešilo rimsko vprašanje kot vprašanje kraja, rešilo se bode, kakor bode tedanji sv. Oče želel.

Med nami živijo črnogledi, ki govorijo o „opustošenju vere“ in že računajo, v koliko letih bode nastopil Peter II., zadnji papež in sodobnik Antikristov. Mi smo optimisti. Zremo nepreračunljive perspektive, kako se bo sv. katoliška Cerkev širila po vesoljnem svetu in nadaljevala šele komaj pričetno misijonsko delo v južnih in izhodnih svetovnih delih, zremo srečne narode, kolikor je to na svetu mogoče, z novo, še višjo, s krščanstvom oplemeniteni kulturo in med njimi vidimo krožiti sv. Očeta, kako jih obiskuje, sedaj z brzo cerkveno ladjjo po svetovnih oceanih, sedaj z belim vlakom po evropskih progah, sedaj z zračnim križarjem do milijonskih mest. Sedaj je to še domišljija, molimo in delajmo, da postane to resnica!

Domoljubnost ogrskih Slovencev.

O življenju in trpljenju ogrskih Slovencev smo vse premalo poučeni. Ne poznamo njihovih gospodarskih razmer, ne političnih bojov, ne poznamo njih slovstva, ne njih zemlje. In vendar bi bila naša dolžnost, da s paznim očesom opazujemo vsak najmanjši pokret naših bratov onkraj Mure.

Zavednost ogrskih Slovencev se dviga polagoma. Poznajo svojo dolžnost napram ogrski domovini, obenem pa ne popuščajo v svoji ljubezni napram ogrski domovini. Seme, ki ga je sejalo z veliko ljubeznijo in modrostjo tišinski voditelj dr. Ivanovič, gre v klasje.

Zanimivo je, da so tudi ogrski Slovenci morali začetkom mobilizacije in vojske pretrpeti marsikatera sumničenja. Sedaj je tudi to minilo in na njihovi zanesljivosti ne dvomi noben pošten človek več. O tem piše glasilo ogrskih Slovencev „Novine“ v zadnjete-denski številki pod naslovom „Domoljubnost slovencev“ tako le:

„Pred kratkim so pohvalile peštinske i tudi len-davske novine domoljubnost vogrskih Slovencev.

Nam je to veliko zadostilo, ka ravno tisti spo-znajo našega ljudstva jakosti, ki so je prle črnili.

Omenjeni listi poročajo, ka se slovence za slo-vence imenujejo, radi majo svoj materinski jezik, ali goreči vogrski domolubci so, vogri po domovini, šte-re je od vogske domovine nikaj nej moglo odvrtoti, nikše od vzunaj pridoeče zapelavanje.

Mi se na tom izjavi zahvalimo; veseli nas to spoznanje. Dvoje pa na nje odgovorimo.

Obprvim, naj nam naznanijo dragi člankarje ti-ste zvišne, ki so naše slovence proti vogrskoj do-movini hujskali. Takši ne najdejo. Naše ljudstvo je z neprijatelji domovine nikdar nej v dotiki bilo. Nikdar se je ešče kaj takšega nej posvedočilo. Pisalo se je dosta proti nam slovencom, ali istinske podlage za to obdužitev so tisti spisi nikdar nej meli, kak smo to vsi znali, zdaj je odkrita naša nedužnost. Samo naj ostanejo sovražni listi i nadale v tem spoznanji.

V krajih pod Zborovem, v Dolgi loki, ter v bližnji dolini okrog Galbatova ne nosijo peč, tudi nimajo fistih strašnih gumijastih trakov, temveč jim pokri-vajo glave pisane čepice in trdo polikane rute tako-zvane huske.

V dolinah od Bardiova proti Gorlicam imajo pa ženske posebno lepe modrece, vezene z raznobarnimi tudi zlatimi in srebrnimi nitmi. Od daleč pridejo v Bardiov k maši. Praznično obleko prinese seboj za-vito v rdeče križasto platno ter se v mestu pred cer-kvijo preoblečejo, da lepše stopijo pred pana boha.

Čez beli ošpetelj in modere nosijo po zimi suk-nje, po moškem načinu napravljene tudi tesne, spre-daj spete, z gosto vrsto belih gumbov. Predpasnike i-majo navadno živomodre barve. Mlajše ženske nosijo okrog vratu peterovrsten trak nabranih steklenih ko-ral.

Slovaki so zelo pobožni ljudje. Kakor je velika njihova revščina, tako veliko je njihovo zaupanje v Boga. Vsak po svoji veri mu vestno služijo, v tem smislu imajo urejena tudi svoja bivališča.

Kmečke hiše so skoro brez izjeme enako posta-vljene. Široka veža, na levo vzhod v sobo, na desni se nahaja hlev, za hišo dvorišče. Vrata so nizka; in dasi že toliko časa bivamo po takih kočah, še vedno pozabljamo dostikrat pripogniti se ter butamo z gla-vami v zgornji del durí. Tudi prag je tako visok, da se mora velik človek precej spretno upogniti, če ga hoče dobro prestopiti. V sobi je ognjišče, ki zavzame najmanj tretjino prostora, navadna miza in ena širo-ka, široka postelja. Stene so popolnoma pokrite s sv-slikami. Cesar ne pokrijejo te, ki so obešene pri vr-hu druga tik druge, izpolnijo pisano pobarvani kro-

Ob drugim pa to prosimo drage sovražniške li-ste, naj po boji tudi spoznajo, ka je mogoče ljubiti svoj materni jezik i vogrsko domovino z ednim potom tudi. Naj nam ne mečejo na oči slovenske pesmi, slovenskih navukov, slovenskih novin i druge rabe svojega mi-loga maternoga jezika, nego naj nas ešče navčljij, kde ga slobodno rabimo i naj nas pokarajo, če to ne včimimo.“

Potop „Lusitanie“ in njene posledice.

Kapitan Turner o potopu „Lusitanie.“

Poveljnik potopljenega parnika „Lusitanie“ ka-pitan Turner je izpovedal v preiskavi o potopu „Lu-sitanie“ sledeče: Ko je parnik priplul v nevarno vo-dovje, je posadka spravila v red vse rešilne čolne, da se jih lahko spusti vsak čas v morje. Tudi so za-prli vse zapahe, ki ločijo posamezne prostore v spod-njem delu ladje. Zaradi meglenega obnebjja je bila že znižana brzina parnika na 15 vozalov, pozneje pa z-višana na 18 vozalov. Parnik je prejel več brezžičnih brzojavk, toda odposljal ni nobene. Hipno zakliče neki častnik: „Torpedo! Torpedo!“ Prvi kapitan parnika je tekel proti krmilu parnika in je še videl na mors-ki gladini belo penečo se črto od torpeda. Torpedo je zadel parnik. Kapitan je takoj zaukazal, da se spu-stijo v morje rešilni čolni in da se spravijo v nje naj-poprej ženske in otroci. Vsak poskus, znižati brzino ladje, je bil zaman. Nevarno je bilo poprej spuščati rešilne čolne v morje, predno ni bilo mogoče zmanj-sati brzine ladje. Parnik je plul še dalje tudi v tre-nutku, ko se je potopil. Potopil se je po preteku 20 minut. Za opazovanje in za stražo sta bili v službi 2 osebi. Do kake zmešnjave ni prišlo. Kapitan je skle-peno povedal, da se je natanko držal povelja in bi v drugič ravno tako postopal.

Spor med Severno Ameriko in Nemčijo.

Listu „Lokalanzeiger“ se poroča iz Kodanja: Vlada Združenih držav Severne Amerike je zahteva-la od Nemčije uradno poročilo o torpediranju „Lusi-tanie.“ Ameriški vojni minister Gorrison je opustil nameravano odpotovanje proti Tennessee-u, ki je ime-lo namen, nadzorovati tamošnje vojaštvo. Po zadnjih poročilih je bilo rešenih 703 potnikov, 1447 ljudi je pa utonilo.

Ravnatelj paroplovne družbe Cunard, koje last je bila „Lusitania“, se je izjavil, da bo potop parnika „Lusitanie“ le malenkostno uplival na angleško paro-plovbo. Angleški lastniki ladij niso prav nič prepla-seni. Ladje bodo odplule kakor po navadi ne glede na to, koliko bi tudi utegnili znašati število potopljenih ladij.

O možnosti izbruha vojske med Ameriko in Nemčijo se peča list „Politiken.“ List piše na u-vodnem mestu: Za Wilsona (predsednika republike) in Bryana (zunanjega ministra) nastane takoj vprašanje: Ali bise strinjalo z interesi A-merike, začetni vojsko z Nemčijo? Ali bi mogla Amerika v taki vojski kaj napraviti? Očividno se Nemčija ne boji Amerike kot sovražnika. Preva-žanje ameriških čet v Evropo na francosko bojišče bi imelo le prav malo pomena, za ameriško vojno brodo-vje nimata Anglija in Francija nobene uporabe. Če pripozna Amerika pravilnost tega vidika, bo za njo postala skušnjava, zavzeti vojno stališče, vedno — manjša.

Razburjena Amerika.

Londonskim listom se poroča iz Amerike o sil-nem razburjenju ondotnega prebivalstva. Newjorški

žniki in piskrci, ki visijo neprestano na steni, le pri-kaki poroki ali krstu jih snamejo z ziđa.

Slovaki so tudi dobri ljudje. Ko smo prišli pr-vikrat v Dupilno in Stropko, so nas sicer nekoliko — pisano gledali. Bali so se nas, kajti pred nami so bi-li tam madžarski in nemški polki — tudi kolero so lanko leto vojaki tja zanesli. Ko pa smo se z njimi sporazumeli, so nam bili prijazni. Z veseljem so nas sprejeli okrog Zborovega. Takrat so šli Rusi pred nami; kazali so vsaj povsod dobro voljo, toda tudi za denar se ni ničesar dobilo. Ljudje so sami na sebi že veliki reveži. Poljedelstvo niti samim ne zadostuje, živinoreja obstoji v eni ali dveh kravah pri hiši, za mleko, vsaka hiša ima nekaj kokoši ali gosi in veliko mačko, brez katere ni nobena. Može se v mirnem ča-su, redno preseljujejo v Ameriko. Kadar tam zasluži-jo nekoliko denarja, prinesejo to domov in ko porabi-jo, se vračajo zopet v Ameriko. Pri nekaterih hišah so može, ki so bili na ta način že trikrat ali štirikrat v Ameriki. Rusi so pred nami, kar se tiče živil, vse počistili. Slišali smo torej samo eno lamentacijo: „V šecko Moskali (Rusi) zaberali — kapuste (zelje) pore-zali“ itd. Nekaj bramburkov (krompirja) smo še našli in to so nam dali z veseljem — seveda za denar.

Narodnost je Slovacom v teh krajih nekaj ne-znanega. Sicer vedo, da se imenujejo po svojem jezi-ku Slovenci, toda na to niso ponosni. Ogrí so jim že davno v glavo zabili, da so Madžari — zato, ker pre-bivajo v ogrski deželi — in madžariziranje slovaške-ga naroda je nam Slovincem, dasi trpimo pod enaki-mi težkočami, vendar nekaj neznanega.

Pohlevnost in žid sta dve največji nesreči teh naših slovanskih bratov.

poročevalec lista „Evening-News“ poroča, da javno mnenje v Ameriki kar trepeče samega razburjenja; vendar pa smatra za nemogoče, da bi to moglo vlado prisiliti, da bi napovedala Nemčiji vojsko.

Ameriški list „New-York American“ piše: Če bi imela vlada za zahtevo obrambe zoper Nemčijo le gluha ušesa, bi ljudstvo strmoglavilo vlado in izvo-lilo na njeno mesto vlado, ki bi imela razuma za sta-lišče Združenih držav na svetu.

List „New-York World“ izjavlja, da je uspeh Nemčije v vojnem oziru malenkosten, da je pa mora-lična škoda nepreračunljivo velikanska. Trebalo bo desetletij, predno bodo pozabljena zločinska dela — Nemčije.

Poulični izgredi v Liverpoolu.

Iz Liverpoola se poroča: Po časopisju nahujs-kanu angleška poulična svojat je planila po nemških trgovinah, jih razbila in razdejala ter konečno ople-nila. Ko je bilo razdejanje že popolnoma dogotovlje-no in ni bilo ničesar več varovati, je prišla policija in je zaprla 20 oseb. Razjarjene svojati pa ni bilo več mogoče brzdati. Planila je po policiji, da ji iztrga in o-svobodi aretirance. Policija je začela udrihati s pa-licami, da si po daljšem pretepu napravi pot do poli-cijske stražnice. Padlo je tudi več strelav iz samo-kresov. Ljudstvo je obmetavalo policijo s kamenjem in ranjenih je bilo več policajev. Pred policijsko straž-nico se je zbrala velikanska množica, katero je poli-cija razgnala, ko je dobila novih ojačenj. Hinaviško kakor vselej obžaluje angleško časopisje te izgrede, smatra pa te izgrede vsled razburjenja nad sramot-nim činom torpediranja parnika „Lusitanie“ za lahko umljive.

Angleško časopisje, ki se boji, da bi utegnila Amerika nehati s pošiljanjem orožja in streliva v An-glijo, se krčevito trudi, da bi označila torpediranje „Lusitanie“ kot brezkoristno grozodejstvo Nemčije.

Kitajsko-japonski spor poravnat.

Črni oblaki, ki so se zbirali na daljnem izhodu, so se za sedaj razpršili. Iz Tokija se dne 9. maja po-roča, da je Kitajska sprejela zadnjo noto Japonske in da je sedaj nevarnost vojske odstranjena.

To poročilo ni popolnoma točno in jasno. Japon-ski brzojav ne pove o sprejemu japonskih pogojev po Kitajski nič določenega. Kakor so bila dosedaj vsa poročila, ki so prihajala o kitajsko-japonskem sporu, več ali manj nejasna, tako tudi zgorajšnje poročilo.

Toliko bo pa že resnično, da je bila Kitajska prisiljena vgrizniti v grenko jabolko in sprejeti ja-ponske pogoje, ker bi sicer japonska armada vkora-kala v Peking in bi Kitajska izgubila najvažnejše ozemlje. Pri vsem tem pa se zopet vidi, kako čudno ulogo igra v sedanjem velikem sporu Severna Amer-ika. Kakor v evropski vojski, tako tudi v sporu med Japonsko in Kitajsko ni držala svoje besede. Vedno so Amerikanci obljubljali, da bodo Združene države stale na strani Kitajske, a v odločilnem trenutku je Severna Amerika prepustila Kitajce njih lastni usodi. Vsekako pa, kakor je soditi iz poročil, ki pravijo, da se Japonska posebno na morju znova oborožuje, se položaj na izhodu še ni popolnoma zjasnil. Proti komu bodo sedaj zviti Japonci obrnili svoje orožje, bo pokazala bodočnost.

S tem, da je Kitajska ugodila japonskim pogo-jem, je dobila politika tropsporazuma hud hdarec. Ja-

Kakor v Galiciji, živijo tu ortodoksni in neorto-doksni židje. Po vaseh imajo, kakor omenjeno, le go-stilne in trgovine. Bog se usmili čez tisto, kar pro-dajajo v gostilnah. V mestih pa jih je vse polno. Ob-raščeni in umazani, kakor jih je v Trstu le takrat vi-deti, ko nosijo težke kovčge po Via Fabio Severo gor v Via Coroneo, v dolgih črnih suknjah, s svoji-mi posebnimi klobuki (šabesdekelní), hodijo po cestah in prodajajo sedaj čokolado, časopise in vsega vraga. Našim vojakom najbolj ugajajo tisti vretenci las na vsakem senceu, ki jim pravijo Janezi „šraufenci-garji.“ Tudi z vojsko se hočejo okoristiti. Navadno so njihove cene pretirano visoke. Gledajo pa jim ven-dar na prste, sicer bi skubili vojake čez vse mere. Židinjje prodajajo sedaj pomaranče. Zašli so v svojem navdušenju za trgovino tako daleč, da prodaja cela rodbina tudi ob sobotah, čeprav bi tega pred vojno vsled svoje vere nikdar ne storili.

Židje se kažejo povsod največje avstrijske pa-trijote in se boje Rusov, da je strah. Ze v Galiciji, ko je bilo na česti sto in sto židovskih rodbin, vsaka na svojem vozu, sem opazil njihov patrijotizem: Be-žati moramo, ker smo zvesti svojemu cesarju! Pu-stili so svoje trgovine in zaloge, v kolikor jih niso za-mogli spraviti na varno, ter ubežali. Rusi so potem storili svoje. Židovske trgovine že sicer ne izgledajo vabljivo, ko pa so jih pustili Rusi, so izgledali straš-no. V svojem večnem, največkrat neopravičenem in krčevitem strahu, izprašujejo Židje vsakega našega vojaka, če prihajajo Rusi. V Zborovem je neka stara Židinja samo mene vprašala najmanj tridesetkrat: Lieber Herr, kommen die Russen?, dasi ji nisem ni-koli prijazno odgovoril. In drugi so mi pravili ravno tisto.

(Konec prihi.)

ponci so sedaj na pričetku svojega velikega načrta: Azija Azijatom! Od trenutka, ko je Kitajska podpisala japonske zahteve, se je rumeno azijsko pleme popolnoma osvobodilo upliva belega evropskega plemena. Azijati stojijo sedaj kot samostojni mogočni faktor v svetovni politiki in sicer pod vodstvom vstrajnih, podjetnih Japoncev. Pride še menda čas, ko bodo imeli evropski narodi, pred vsem oni, ki so sedaj dajali Japoncem potuho, dovolj truda in dela, da se obranijo tega smrtnega sovražnika belega plemena.

Zavezniška pogodba med Japonsko in Kitajsko.

Petrograjska brzojavna agencija javlja iz Tokija: Japonski poslanik v Pekingu je dobil nalogo, naj pripravi zavezniško pogodbo z Kitajsko. Ta pogodba se sklence najbrže teden dni pred začetkom izrednega zasedanja parlamenta.

Novo oboroževanje Japonske.

Iz Petrograda poročajo: Japonska zelo hitro izdeluje svoje brodoge. Gradbo treh dreadnoughtov po 36.000 ton so do skrajnosti pospešili. V morje jih bodo spustili na jesen.

Boj za Dardanele in Carigrad.

Tri sovražni bataljoni uničeni.

Izkrcane angleško-francoske čete se nahajajo sedaj, kakor zatrjuje turško uradno poročilo, na prostorih, kjer jih ščitijo njih vojne ladje. Angleži in Francozi se silno trudijo, da bi prodrli dalje, a Turki jih z bajoneti zavračajo. Dne 10. maja so Turki uničili — tako pravi turško poročilo — tri sovražne bataljone. Turki uporabljajo v boju proti Angležem in Francozom tudi zrakoplove. Nek turški letalec je vrgel dosedaj na Angleže 60 bomb. Zrakoplovci poročajo, da imajo sedaj sovražniki pred Darlanclami 17 velikih vojnih ladij, 30 torpednih čolnov in še 60 transportnih ladij. Vse te ladje stojijo tako daleč na morju, da jih krogle turških baterij ne morejo doseči. Obrežju se približujejo samo ladje, ki prevažajo ranjence in dovažajo živež in strelivo izkrcanim četam. Sovražnik je, kakor poročajo grški listi, dosedaj v boju za Dardanele izgubil čez 15.000 mož (padlih, ujetih in ranjenih.)

Odkrita francosko-angleška zarota v Carigradu.

Mladoturški list „Tanin“ je pričel dne 10. t. m. objavljati odkritja o senzacionalni zaroti, ki so jo spletili Angleži in Francozi v Carigradu. Z bombami so nameravali usmrtiti turške vodilne državnike, razstreliti nekdanjo nemško križarko „Goeben“, pomoriti nemške častnike, da bi tako lahko vkorakali v Carigrad. V zaroto so bili zapleteni princ Babah Eddin, bivši polkovnik Sadik, lord Kitchener, Venizelos, Parnas, več drugih Grkov in Armencev. Zaroto je vodil Venizelos. Kitchener je nakazal zarotnikom 20 tisoč šterlingov.

Rusi obstreljujejo Cataldčo.

Francoski listi poročajo, da se je rusko črnomorsko vojno brodoge pojavilo zadnje dni pred Cataldčo (znan utrjen pas v evropski Turčiji pred Carigradom) in je obstreljevalo tamošnje močne turške utrdbe.

Angleži zasedli grške otoke.

„Frankfurter Zeitung“ poroča iz Carigrada, da Angleži nadaljujejo z zavzemanjem otokov v Egejskem morju, ki so bili v grški posesti. Po zanesljivih poročilih so Angleži pred nekaterimi dnevi zasedli že tudi otok Skyros, ki spada k skupini severnih Sporadov. Lega teh otokov kaže, da ni nikakega vojaško-političnega vzroka, da bi jih morali Angleži sedaj zasedati.

General d'Amade odpoklican.

General d'Amade, poveljnik dardanelskega ekspedicijskega zbora, se povrne v Francijo ter prevzame neko posebno nalogo. Njegov naslednik postane general Gourand, ki si je stekel pri operacijah v Maroku veliko slavo.

Grčija.

Grčija išče posojila.

Kakor znano, je Grčija odklonila povabilo Anglije in Francije, da bi se priključila trospornazumu. In Francija je iz tega izvajala posledice ter je naznanila Grčiji, da ji obljubljenega posojila ne more izplačati. Grčija pa denar nujno rabi in je sklenila, vse denarne težave rešiti s pomočjo narodne banke in stopiti v zvezo z neko družbo ameriških bogatašev, da bi na podlagi še ostalih zakladnih listov dobilo posojilo 500 milijonov, katero so ji prvotno Francozi obljubili. Številni zakladnih listov bo, kakor poroča „Südslavische Korrespondenz“ iz Aten, znašalo svoto sedem milijonov dolarjev, ki jih bodo ameriški kapitalisti takoj posodili. Podrobni pogoji o posojilu, ki ga bo dobila Grčija v Ameriki, še sicer niso znani, vendar se že sedaj naglašja, da so razmere za Grčijo zelo ugodne.

Novi načelnik Venizelosove stranke.

Bivši grški justični minister Raktivan je prevzel vodstvo Venizelosove stranke. — Neodvisna grška stranka je pa poverila vodstvo stranke Dr. Gumišu. —

Venizelos se vrne na Grško.

„Südslavische Korrespondenz“ javlja iz Aten, da namerava Venizelos pri sedanjih zborničnih volitvah sam osebno voditi vso volilno agitacijo za svojo stranko. Venizelos, ki bo tudi sam kandidiral, bo prepotoval deželo, da bo govoril na shodih o političnem položaju. Grški vladni krogi so Venizelosova naznaila vzeli zelo hladno na znanje.

Grška vlada in Venizelos.

Sedanja grška vlada se z vsemi silami bori proti vsemu, kar je le količkaj v zvezi z Venizelosom in stranko. Ljudje, plačani od vlade, bijejo s krepelci in biči po glavi vsakogar, ki si dovoljuje reči kako dobro besedo o tem grškem državniku. Prizadetih je bilo tudi že mnogo žensk. Taki podkupljenci tudi zaplenjajo liste, ki dobro pišejo o Venizelosu. Veliko častnikov simpatizira s temi pretepači, ker smatrajo Venizela za osebnega kraljevega sovražnika. Vsa posadka v Atenah in Pireju je vedno na nogah, ker se boji sedanja vlada, da bi mogli Venizelosovi pristaši postati smejejši in vsiliti narodu mnenje svojega voditelja.

Podmorski boji med Nemci in Angleži.

Berolinski Wolffov časnikarski urad poroča:

Razni angleški listi so pred kratkim zatrjevali, da je uspeh nemškega podmorskega boja proti Angležem zadnji čas močno padel. Temu nasproti pa se z nemške uradne strani zatrjuje, da je v času od 28. aprila do 3. maja samo en nemški U-čoln potopil na angleški zahodni morski obali sedem sovražnih parnikov. Istotako se je uspešno nadaljeval boj nemških podmorskih čolnov zoper sovražne ladje tudi na izhodni angleški obali. Za vsem so Nemci v času od 28. aprila do 3. maja potopili 29 sovražnih parnikov in 3 jadrnice, torej skupno 32 ladij. Angleška paroplovna družba Cunard-Line in družba White-Star-Line sta paroplovbo popolnoma ustavili in sicer iz strahu pred nemškimi podmorskimi čolni. Družbi ne izdajate več nobenih vozniških listkov.

Italija pred odločitvijo.

Italija je razdeljena. Katoliška in socialistična stranka sta za mir, vse vladne stranke za — vojno. Kralj in vlada pa sta neodločena. Na ta način je postalo vprašanje, ali vojska ali ne vojska, tudi važna notranje vprašanje, ki lahko postane usodopolno za notranji mir, za vlado in za kraljevsko rodbino samo. Socialistična stranka, katere je sicer tudi dozaj bila za mir, a vendar nastopalo bolj umerjeno, je zadnje dni posegla s silno agitacijo za mir vmes. Papež je poslal vsem benečanskim škofom zaupno okrožnico, naj uplivajo na ljudstvo, da na vsak način ostane mirno.

Odločitev bo kalpada padla od strani kralja in vlade. O kralju se pravi, da ni za vojsko proti Avstriji in Nemčiji, ki sta v zvestem zavezništvu skozi 35 let krili Italijo in njeno kraljevsko rodbino s svojo močjo in avtoriteto v skrbnih in razburkanih časih. Kralj sam smatra za največjo infamijo, ako bi Italija sedaj, ko je prvokrat nastopil slučaj, da bi Avstrija in Nemčija potrebovali Italije, padla kakor rezvesten in zahrbtnen ropar svojina prijateljskega v hrbet. Toda vojskine hujšaki stojijo za njim in mu v najbujnejših barvah slikajo pošasti notranje revolucije na steno.

Kako je z vlado, ali se je že nasproti trospornazumu zavežala, ali pa še ima svobodne roke, o tem je težko soditi. List „Stampa“, glasilo Giolittija, pravi, da se Italija ni sklenila nobenih pogodb s trospornazumom, ki bi jo vezale. Nasprotno pa se poroča iz Srbije preko Petrograda, da je poslala Srbija prejšnjega ministrskega predsednika Bojanoviča in prof. Vjeliča k ruski vladi z nalogo, naj ji pokažeta, da bi prepuštev Dalmacije Italiji oškodovala najvažnejše interese Srbije.

Giolitti, ki velja kot prijatelj miru, je bil zadnji čas ponovno pri kralju. Ako je Salandra vendar že vezan nasproti trospornazumu in se Italija še zadnji trenutek odloči za mir, v tem slučaju bi Salandra gotovo odstopil.

Sliši se tudi, da namerava Salandra odločitev o miru prepustiti parlamentu, ki se sestane 20. maja. Se nam ne zdi verjetno, kajti v tako važnih vprašanjih mora vlada voditi, ne se dati voditi.

Razmerje z Italijo ni ne boljše, ne slabše, ampak še vedno neodločeno, kritično.

Italijani zapuščajo Nemčijo.

Kakor poroča kodanjska „Polizei“, je prišlo zadnje dni veliko Italijanov, ki so dosedaj prebivali v Nemčiji, na Dansko.

Avstrijeci in Nemci zapuščajo Italijo.

Na nasvet avstrijskih in nemških konzulov po Italiji so zadnje dni Avstrijeci in Nemci naglo zapuščali Italijo in se vračali v domovino.

Sv. Oče bo odšel v Španijo?

Roterdamski katoliški list „Mansbode“ poroča z Rima: List „Tribuna“ prekljuje vest da bi se katoliške osebe iz Nemčije in Avstrije trudile papeža pregovoriti, da bi v slučaju vojnih zapletljajev odpotoval v Španijo. V vatikanskih krogih se zatrjuje, da

o tem ni govora in se niso vršile nikake priprave za odhod sv. Očeta v Španijo. V nekem uradnem odloku je sv. Oče kakor ob izbruhu sedanje vojske za vse druge dežele tudi za Italijo določil posebna pata, katerih se ima duhovščina držati.

Rumunija in Italija.

Splošno se sodi, da obstojijo med Rumunijo in Italijo tesne zveze. Nadlajje je znano, da je rumunska javnost skoraj izključno v službi trospornazuma.

Italija hodi na dražbo.

„Münchener Neueste Nachrichten“ pišejo: Italijanski socialisti očitajo vladi, da dražbenim potom ponuja Italijo onemu, ki največ obeta. Trospornazumu že celo pridodaje, dočim se še z Avstrijo in Nemčijo vedno pogaja. Ako je temu res tako, potem ni nobenega dvoma več o pravih in resničnih namenih sedanjega kabineta. Ne verjamemo tudi, da bi se potem mogel Giolitti najti kak izhod iz zalgate, v katero se je zarila Salandrova politika. Kabinet se mora sedaj udajati onemu gibanju, katero je še zadnje mesece vedno in povsod pospeševal in netil. Za to je težko, da bi zajezil tok, kateremu je sam odprl zatvornice. V trenutku so prijatelji vojske na konju in nam se ne zdi potrebno, da bi od katerega drugega kabineta pričakovali več kot od sedanjega.

Bolgarska vpoklicuje.

Bolgarsko vojno ministrstvo je dne 11. maja izdalo odredbo, po kateri se s 14. majem vpoklicuje en del rezervnih častnikov k enomesečnim orožnim vajam. Istočasno se vpoklicujejo tri letniki infanterijske rezerve vseh divizij k tritedenski orožni vaji.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 14. maja.

Danes, v petek, dne 14. maja, so, bržkone naše čete že ob Sanu ter stojijo pred Przemyslom in Jaroslavom. Ali se bosta te dve mesti dali zavzeti, koj v prvem naskoku, je odvisno od tega, ali in kako sta utrjeni. Vojaški krogi so mnenja — in imajo za to mnenje gotovo tudi razloge, ki se naslanjajo na natančne poizvedbe — da se bo bežeča ruska armada ob Sanu, zopet postavila v bran. Potemtakem je pričakovati sedaj dalje trajajočih bojev ob Sanu.

Dogodkov, ki so se razvili zadnji čas v južnih Galiciji in v Bukovini, ne moremo presoditi. Vojaški poročevalci pravijo, da zmage Rusov pri Horodenki in Zalesičkem nimajo nobenega pomena. Od druge strani pa se zopet sliši, da postaja ruska ofenziva pri Horodenki vedno silnejša.

Nadaljna zelo važna posledica naših zmag v Galiciji je, da se je začela majati ruska fronta že tudi v Karpatih izhodno od Užoka in na Rusko-Poljskem ob Nidi.

Naši izrabljajo zmago.

Avstrijske čete zmago v zahodni Galiciji prav uspešno izrabljajo. Avstrijski polki, ki so se borili v osrednjih gozdovih Karpatih, so se vrgli z vso silo na rusko armado, ki je severno od Lupkovega stisnjena med klešče naših čet. Armadi generalov Borojevič in Marvč sta se ob izhodu iz ozemlja prelaza Lupkov pri vasi Ostranica združili. Ceste, ki vodijo od prelaza Lupkov, so popolnoma v naši posesti. Naše čete so tam obkolile ruski oddelek, ki je štel 6000 mož, in ga ujele. Rusi so z veliko naglico zbežali iz ozemlja v komitatu Zemplin. Spravljanje velikega števila ujetnikov in ogromnega vojnega plena traja noč in dan.

Edina rešitev v begu.

Londonški „Times“ poročajo: Pod poveljstvom generala Ivanova stoječe desno krilo ruske armade se zdi, da ne bo več moglo ulti okolitvi. Tudi levo rusko krilo je zelo ogroženo. — List „Daily News“ izjavlja, da preti Rusom, če so poročila osrednjih vesil resnična, skoro neodstranljiva nevarnost, da bodo na ozemlju med Vislo in Nklo obkroženi. Želeti bi bilo, da bi se ruske čete čim hitreje tem boljše — umaknile. Angleške želje bodo ostale menda samo — želje.

Rzevov in Dynov v naših rokah.

Avstrijske čete bodo te dni stale ob srednjem in spodnjem toku reke San. V torek, dne 11. maja, so naši vkorakali v mesti Rzevov (važno križišče železnice med Tarnovim in Lvovom) in Dynov (zahodno od Przemysla). Odtod imajo naše čete le še 30 do 40 km hoda do reke San.

Naši vkorakali v Sanok in Lisko.

Istočasno kot v Rzevov in Dynov so vkorakale naše čete tudi v mesti Sanok in Lisko (jugozahodno od Przemysla). Smer tega prodiranja je mesto Chyrov (južno od Przemysla). Prodiranje te naše kolone uspešno podpirajo one avstrijske čete, ki korakajo od juga čez Baligrod in Polano proti severu. Rusi se sedaj neprestano umikajo tudi z bojne črte izhodno od Užoka. Naši jih krepko potiskajo pred seboj proti Samboru in Drohobycu.

Rusi zapustili bojno črto ob Nidi.

Nadaljna posledica naših zmagonosnih bitk v zahodni Galiciji je ta, da Rusi zapuščajo celo bojno črto ob reki Nidi. Med Vislo in Karpati se boreče avstrijsko-nemške čete so po komaj osem dnevnih bojih dosegle uspehe, ki bodo mogoče uplivali na ves potek vseh nadaljnjih bojev.

Ne sme se pozabiti, da je ves sedanji vojni položaj v zahodnem delu Galicije dandanes ves drugačen, kakor je bil po oktoberskih bojih lanskega leta, ko so avstrijsko-nemške čete mogle prodirati komaj do srednjega in spodnjega toka reke San. Takrat je imela Rusija na razpolago še skoro neizčrpano zalogo vojnih rezerv, kajti čez eden milijon svežih ruskih čet, razdeljenih v več armad, je bilo na severu, kakor tudi na jugu za boj pripravljenih. Danes so razmere popolnoma drugačne. Po popolnem porazu desete ruske armade v Mazovskih jezerih je morala Rusija zrtvovati čez četrt milijona vojakov v bojih za prodiranje čez Karpaty in sedaj se nahajamo pred takorekoč zaključnim uspehom uničenja tretje ruske armade, ki je bila tudi osma ruska armada kar najhujše prizadeta. Dandanes pa ruska vojaška sila ni več tako neizčrpna, kakor je bila svoj čas, ampak Rusiji je začelo po tolikih velikanskih izgubah primanjkovati vojaštva. Rusija je takorekoč izčrpana.

Prav verjetno je tedaj, da bo naša armada v najkrajšem času prodrla do črte ob reki San z upravičenim upanjem, da se bo tamkaj za stalno utrdila. Ob tej obrambni črti pa moramo računati s kar najmočnejšo odporno silo Rusov, ki bodo zbrali ob tej bojni črti vse svoje zadnje sile. Iz ruskega stališča so boji, ki se sedaj vrše zahodno od reke San, le samo boji, da se pridobi časa, kajti Rusi spravljajo vse svoje razpoložljive čete proti črti ob reki San, kjer utrjujejo svoje postojanke.

Kako daleč bo uspelo rusko umikanje na Južnem Poljskem, ni morda več posebnega uvaževanja vredno vprašanje. Odpor ob reki Čarna je takorekoč izključen, ker je naša armada prekoračila spodnji tok reke Visloke. Prihodnja ruska obrambna črta bo nadaljevanje Lysegore (Kielce) do ozemlja pri izlivu reke San v Vislo. Tako na novo ustvarjena ruska bojna črta bi ravno ne imela za posledico novo razvrstitev ruske armade na srednjem Poljskem. V obče bo pa vse odvisno od tega, kakšen bo sedaj pritisk naše armade na Ruse na Rusko-Poljskem.

Srditi boji v južno-izhodni Galiciji.

V južno-izhodni Galiciji ima naša armadna skupina generala Pflanzerja težke boje. Iz srditih ruskih napadov je razvidno, da so Rusi še pred našo zahodno-gališko ofenzivo sklenili, da bodo začeli napadati v izhodni Galiciji, da bi od tamkaj popravili svoje poraze v Karpatih. Trdno pa zaupamo našim, v izhodni Galiciji tako junaško se borečim četam, — kajti naši so že s hudimi ruskimi izgubami odbili srditi ruski sunek proti Černovicam.

Razdejano gališko mesto Gorlice.

Rusi so vladali v Gorlicah skoraj pol leta. Za časa ruske vlade je mestno prebivalstvo, zlasti židovsko, zelo trpelo. Malo pred odhodom Rusov iz Gorlic so spravili Rusi večje število židovskega prebivalstva v notranjost Rusije. Za župana v Gorlicah za časa ruske vlade je bil učitelj veronauka na gimnaziji, pater Swiejkowski. Trebalo bo pač delj časa, dokler si bo mesto, ki nudi siko groznega razdejavanja, nekoliko opomoglo, kajti v mestu je le samo nekoliko nepoškodovanih hiš, vsa ostala zasebna in državna poslopja, kot gimnazija, mestna hiša, palača Sokola, nova cerkev in vse ostale večje stavbe so popolnoma porušene. V celotnem mestu je samo 40 manj poškodovanih hiš, v katerih je še mogoče prebivati. Kar niso razdejale granate, je uničil požar. Mestno pokopališče so granate tako razorale, da ni ostal nepoškodovan niti eden nagrobni spomenik in rakve mrličev, iz katerih so padla mrtva trupla, leže križem okrog. Med nagrobnimi spomeniki pa leže trupla na stotine mrtvih Rusov. Kolikor je dosedaj dognano, je bilo ubitih čez 300 oseb mestnega prebivalstva, čez 400 oseb je pa bilo več ali manj ranjenih. Mesto Gorlice nudi sliko najgroznejšega razdejavanja in opustošenja.

Visoka odlikovanja naših armadnih poveljnikov.

Cesar je odlikoval vrhovnega armadnega poveljnika feldmaršala nadvojvodo Friderika z vojaškim zaslužnim križcem prvega razreda z vojnim okraskom v briljantih. Nadvojvodi Evgenu je izročil najtoplejšo pohvalno priznanje za uređitev in okrepitev naše pete armade. Nadvojvodi Jožefu Ferdinandu, zmagoslavnemu vodji naše četrte armade, je podelil vojaški zaslužni križec prvega razreda z vojnim okraskom. Načelniku avstrijskega generalnega štaba, baronu Konradu Heцендорfu je podelil vojni okrasek z velikim križem Leopoldovega reda in k prvemu razredu reda železne kro-
ne. Generalu Borojeviču, izbornemu poveljniku tretje armade, je pa podelil vojaški zaslužni križec prvega razreda z vojnim okraskom.

Usoda przemyslske posadke.

Avstrijski Rudeči križ se je opetovano obrnil na ruski Rudeči križ v Petrogradu s prošnjo, naj se mu sporoči natančen seznam ujetih przemyslskih ča-

stnikov in moštva. Dne 12. maja je dobila dunajska posredovalnica za ujetnike sledečo, v francoskem jeziku pisano pismo: „Na željo ruskega Rudečega križa sem bil dne 25. marca s posebnim naročilom poslan v Galicijo in v prvi vrsti v Przemysl. Dobil sem sledeče podatke: Večji del przemyslske posadke je bil takoj po predaji trdnjave odposlan iz Przemysla. Edino bolne in ranjene se je pustilo v bolnišnicah in oskrbovalnicah. Vsi ti so dobili — bilo jih je okrog 6 tisoč — vsako zdravniško oskrbo, ki jim je bila potrebna. Garnizija je bila poslana v različne smeri v ujetniške tabore v vojaških okrajih Kazan in Turkestan. Samoobsebi umevno se bo dopošiljatev ujetniških imenikov, radi velike oddaljenosti ujetniških tabarov od Przemysla in velikega števila ujetnikov močno zavlekla. Da pa se izve za usodo ujetnikov in se družinam ujetih da možnost, da so poučeni o stanju posameznih przemyslskih ujetnikov, bo ruski Rudeči križ prihodnji teden vposlal seznam častnikov in moštva, ki se je sestavi v Przemyslu, kakor tudi druga poročila in imenike o ujeti przemyslski posadki. Przemyslska posadka dobiva sedaj sledeče podpore: častniki do stotnika 1 rubelj in 50 kopejk, t. j. približno 4 K na dan, častniki od stotnika do polkovnika 2 rublja 25 kopejk, t. j. 6 K in generali približno 7 K. Moštvo dobi isto plačo kot ruski vojak. Radi naglega odpošiljanja ujetnikov v Rusijo je bilo težavno na vseh postajah dati istim podpore in pomoč, vendar se je poskrbelo, da se vsi neredeti, ki so došli od dunajskega odbora za preskrbo ujetnikov, takoj razdelijo. Redsednik ruskega osrednjega izvedovalnega urada: general-major Očirkov.“ — Podpore za ujetnike na Ruskem sprejema osrednji urad Rudečega križa na Dunaju I., Jasomirgottgasse 6.

Przemyslski avstrijski zdravniki.

Ruski list „Birševija Viedomosti“ poroča, da se je 90 przemyslskih avstrijskih zdravnikov pripeljalo dne 22. aprila v Kiev.

General Lauenstein poveljnik nemških čet v severni Rusiji.

Vodstvo nemške armade, ki se bori v severni Rusiji (Kurlandiji), ima general pl. Lauenstein. Navzoč je tudi general Hindenburg.

Avstrijsko-srbsko bojišče. Naša balkanska armada pripravljena.

Višji častnik, ki se je vrnil z južnega bojišča, piše:

Moč zime je strla sedaj tudi na južnem bojišču in trajno slabemu in deževnemu vremenu, ki je vladalo v zadnjih šestih tednih, je sedaj sledilo toplo in suho spomladansko vreme. Čeprav s noči še precej hladne, je po dnevu že vendar prav toplo.

Kar se tiče vojnega položaja, je naša balkanska armada popolnoma pripravljena za nove boje. Večesečni odmor na južnem bojišču, katerega je motila Srbija na nepostavni način z obstrreljevanjem naših odprtih mest Oršove, Zemuna in Mitrovice, je naša balkanska armada izvrstno izkoristila. Armada se je izpopolnila z rovinami in svežimi močmi in ravno te nove, sveže in mlade moči so glede kakovosti prvostolne, kajti ti vojaki so bili izvežbani v neposredni bližini bojne črte, čez takorekoč na bojišču samem. Nič manj se ni poskrbelo za bodoče preskrbovanje naše balkanske armade z živežem in drugimi potrebščinami za gradnjo cest in mostov in naši ponirji so v tem naravnost nedosegljivi.

Eno je pribito: Popolnoma je izklučeno, da bi mogel sovražnik vznemirjati naše ozemlje, kakor se je v lanskem letu tako pogostokrat pripetilo. Vse obmejno ozemlje je tako močno utrjeno, da bi ne mogel niti eden sovražni vojaški odelek stopiti na naše ozemlje.

Avstrijski zrakoplovi mečejo bombe na srbske parnike.

Budimpeštanski list „Az Est“ poroča: Dne 8. t. m. so pripluli trije avstrijski zrakoplovi nad mesto Grahova, ki je važno srbsko trgovsko pristanišče ob spodnjem toku reke Donave, in so metali bombe na tri srbske parnike in na dve jadralnici, ki so vozile mnogo vojnega gradiva. Parnike, jadralnice, kakor tudi vse vojno gradivo so bombe avstrijskih zrakoplovcev uničile. Tudi nad mestom Belgrad je vkljub sovražnemu ognju priplul avstrijski zrakoplov ter vrigel nekaj bomb na mesto. Francoski zrakoplovi pa, kateri se nahajajo v srbski službi in ki so skušali pripluti na avstrijsko ozemlje, da bi metali bombe na avstrijska mesta, so se morali takoj vrniti v Srbijo.

Raznoterosti.

Sv. Oče za ujete in ranjene častnike. Iz Bazela na Švicarskem se poroča: Papež je predlagal, da se odpošljejo ujeti in ranjeni častniki vojskujočih se držav v svrhu ozdravljenja v nepristranske države, osobito v Švico, kjer bi naj ostali takoj dolgo, dokler ne bo sklenjen mir. O tozadevnem predlogu papeža se vrše sedaj pogajanja Švice z vojskujočimi se državami.

Člani cesarske hiše pri procesiji. Od cerkve sv. Štefana na Dunaju se je vršila v ponedeljek, dne

10. maja ob 7. uri zjutraj pod vodstvom kardinala-nadškofa dr. Piffla velika prošnja procesija v dominikansko cerkev. Procesije so se udeležile tudi nadvojvodinje: prestolonaslednica Cita, Marija Terezija in Marija Anunciata. Nadvojvodinje so bile črno oblečene in so stopale neposredno za kardinalom.

Przemyslski škof Czehovic umrl. Dne 29. aprila je umrl katoliški škof v Przemyslu, J. Czehovic. Umrl škof ni hotel zapustiti Przemysla, ko so se Rusi bližali trdnjavi. Zadnje ure svojega življenja so mu zagrenili Rusi na ta način, ker so brezobzirno spremenili katoliške župnije njegove škofije v pravoslavne ter prisilili katoliško prebivalstvo, da je moralo prestopiti v pravoslavno cerkev.

Petrov noviči v vojski. Vatikanski sotrudnik lista „Bayerisch Kurir“, ki je inace vedno dobro poučen o vseh zadevah, piše o žalostnem položaju sv. Stolice, ker so vsled vojske usahnili vsi finančni viri. Sv. Stolici treba torej pomoči. Svoj dopis končuje: Mogoče bo prihodnji mir tudi rešil rimsko vprašanje tako, da sv. Oče ne bo več navezan samo le na miloščine svojih vernikov. Danes zavzema papež takoj odlično mesto v svetovni politiki, da nihče ne more več trditi, da je rimsko vprašanje samo notranja zadeva Italije. Glej naš uvodni članek!

Junaška deklica Roza Cenoh prejela zakrament sv. birme. Junaška deklica Roza Cenoh, ki je v bitki pri Rawa-Ruski tako neustrašeno stregla našim ranjenim vojakom, jim prinašala sveže vode in jim obvezovala rane, pri čemur jo je šrapnel v nogo tako hudo zadela, da so ji morali odrezati nogo in je naš presvetli vladar sam preskrbel, da je dobila na njegove stroške umetno nogo, je prejela dne 11. maja t. l. na Dunaju zakrament sv. birme. Kumovala ji je soproga vladnega svetnika Angela Dietz. Zakrament sv. birme ji je podelil pomožni škof dr. Pfluger.

„Danica.“ Slovensko katoliško akademsko tehniško društvo „Danica“ na Dunaju, IX., Liechtensteinstrasse 95-8, prosi one, ki imajo znanje ranjenec v čunajskih bolnišnicah, da javijo društvu njihove naslove, oziroma bolnišnice, v katerih se nahajajo, da jim more poslati slovenske časopise, ki jih ima to društvo na razpolago.

Slovenski inženir. Na dunajski visoki šoli je napravil inženirski izpit naš rojak Franc Mikuž.

Vojno posojilo. Cesarski namestnik grof Clary nam je poslal sledeči oklic z ozirom na II. vojno posojilo: Pri zneskih do 200 K je treba nabavno ceno takoj pri priglasenju plačati. Kdor podpiše nad 200 K, plača pri prijavi 10% priglasenega podpisane zneska dne 26. junija in 27. julija po 25%, dne 27. avgusta 20% in ostanek dne 24. septembra 1915. Prijavi se lahko vrše pri vseh poštah uradih, davkarijah, bankah in hranilnicah in se dajejo istotam tudi vsa natančnejša pojasnila. Avstroogrška banka in blagajnica za vojna posojila dajeja v svrhu nabave vojnega posojila pod jako ugodnimi pogoji posojila na vrednost papirje, blagajnic za vojna posojila pa poleg tega tudi proti zastavi hipotekarnih tirjatev, tako, da se morejo tudi hipotekarni upniki, ki ne razpolagajo čez gotovino, brez nadaljnjega udeležiti te akcije. Vojno posojilo naj postane znamenje, k' priča daleč na okoli, da je zmagovito orožje naše ljudske vojske podprto in nepremagljivo vzdrževano vsled naše gospodarske pripravljenosti na domu.

Vseh nas dolžnost! Samo še dobre tri tedne je do zrebanja velike loterije Slovenske Straže v korist ubogim slovenskim otrokom, invalidom in vdovam naših padlih vojakov. In Slovenci ne bi imeli toliko zavesti, da ne bi takoj pokupili vseh srečk, katerih namen je tako blag? Vsi, ki smo še doma, tekajmo, da se vse srečke že tekom enega tedna prodajo. To bo najlepši pozdrav junakom na bojnem polju! Naši junaki so nas vsak dan v smrtni nevarnosti, mi pa bi ne imeli toliko sreča, da bi se jih sedaj, ko se nam nudi prilika, da jim dejansko izkazemo svojo ljubezen, ne spomnili? V prvi vrsti so poklicana slovenska županstva, da takoj store svojo dolžnost! Na delo naši vrli občinski tajniki! Prečistiti župni uradi naj namen Slovenske Straže priporočajo, slovensko učiteljstvo, dijaštvo naj poseže takoj v najzavnejšo agitacijo. Naši denarni zavodi, naša gospodarska društva, ali tudi Vas ne kliče dolžnost do ljudstva, iz katerega ste izšli? Ali bo sploh kak naš slovenski denarni zavod naše gospodarsko društvo, ki bo sedaj zaspal svojo dolžnost? Naša društvena organizacija, posebno naše mladenke v izobraževalnih društvih, Marijinih družbah, vse se zganite, da bodo oči naših junakov ob uspehih Slovenske Straže veselo sijale. Podružnice Slovenske Straže, tekajte med seboj, katera bo več naredila za uspeh te loterije. Vsem, katerim je mar ljudstvo in katerim ljubezen do ljudstva ni prazna beseda: Osnujte takoj v vsaki župniji agitacijski odsek naših mladenk in drugih, ki naj tekom tedna preskrbi, da bo povsod naročenih kar največ srečk. Vrednost dobitkov je vendar tudi nekaj, vseh skupaj 20.600 K, glavni dobiček v vrednosti 5000 K, in kar je največ vredno, izbira dobitkov je toliko, kakor pri nobeni drugi loteriji. Srečka pa velja samo 1 K. Stopite okoli svojih prijateljev in znancev, nagovorite jih, naj vam dajo kronico za loterijo, zapišite si njihova imena, potem pa po pošti nakaznici takoj vsaj za 10 srečk skupno pošljite denar na pisarno Slovenske Straže v Ljubljani, nakar dobite po pošti srečke, katere razdelite med one, ki so jih naročili. Tam pa, kjer prodajajo prodajalne in trafike srečke, jih ondi kupite! Zrebanje je že dne 31. maja. Ne čakajte do zadnjega tedna, ker sicer pisarna ne bo

zmogla dela. Sedaj v vojnem času se tudi pošiljanje denarja ne vrši tako hitro kot sicer in zadnje dni bi se lahko zgodilo, da denar pisarna pravočasno ne dobi. Vseh nas dolžnost je — takoj storiti svojo narodno dolžnost!

„Pericolo giornalistico.“ To je nov izraz, ki je ga spravil v modo italijanski minister zunanjih del Sonino. Časnikarji so mu postali nevarni. V takih časih, kakor so sedanj, ko so pogledi vsega sveta obrnjeni na Italijo, ima minister Sonino res hude ure. Časnikarji kar oblegajo ministrstvo zunanjih del. In vsakega kontrolirajo, kdor gre notri, kdor gre ven, takorekoč skozi ključavnice silijo v palačo in hočejo izvedeti, kaj in kako bo. Zato je minister izdal stroge naredbe, da noben uradnik ne sme ničesar povedati in nobenega pojasniti dati. Vrh tega je v vežo zunanjega ministrstva postavil tudi več policijskih agentov, da branijo žurnalistom vstop. To je bilo toliko bolj potrebno, ker se je dobilo nekaj žurnalistov, ki so se znali vtihotapiti v najskrivnejše pisarne ministrstva, seveda — oblečeni kot ženske.

Kje je Fran Supilo? Osještja „Drau“ piše pod gornjim naslovom: Bivši zastopnik Supilo je imel vrolo važno ulogo v političnem življenju. Bil je vodja hrvatsko-srbske koalicije in je kot njen reprezentant vodil zelo znamenita razpravljanja s tedanjo ogrsko koalicijsko vlado. Med tem je začel Supilo rapidno propadati. Njegova žalostna uloga v Friedjungovem procesu mu je zadala smrtni udarec. Izginil je s političnega poprišča, a početkom je izginil brez sledu. Sedaj smo izvedeli, da je Supilo v Petrogradu. Tam agitira ta človek za hrvatski panslavizem, koji vobče niti ne obstoji, piše članke proti „slovanofobski monarhiji“ in od vseh mnogobrojnih listov ima, tako se nam zdi, „Biržewija Wječdomosti“ osobito čast, da v njej odklada Supilo svojo politično modrost. Supilo, če je črnovojniški obvezanec in ako ne pride k naboru, bo proglašen za dezertarja in njegov povratak v domovino je izključen. Očividno namerava ostati v Rusiji! — Tako „Drau.“

Smrt milijardarja Vanderbilta. Kakor smo že poročali, se je nahajal na potopljenem parniku „Lusitania“ tudi znani ameriški milijardar Vanderbilt, ki je tudi našel smrt v morskih valovih. Rešenec parnika pripoveduje o njem sledečo mično dogodbo: V trenutku, ko se je potapljajal parnik, je stal Vanderbilt na krovu parnika. Okrog pasu je imel rešilni pas. Neka stara žena pa je prosila, da ji pomaga v rešilni čoln. Vanderbilt ji je takoj izročil svoj rešilni pas in ji pomagal v rešilni čoln. On sam je pa brez rešilnega pasu izginil v valovih.

Otroci ogrskega justičnega ministra. Iz Budimpešte se poroča: Vojno zasedanje ogrske poslanske zbornice se vrši z vso resnostjo in slovesnostjo, toda tradicionalna zabavnost v kuloarjih še vedno ni izumrla. In tudi prijateljski odnosi med strankami še niso popolnoma izginili, čeprav mnogi člani opozicije vladi nikakor ne morejo odpustiti ustanovitve parlamentarne straže in njenega delovanja. Kljub temu obstoja zopet nekako občevanje med desnico in levico, in pri tem prihaja zopet do veljave nagajanje, ki se pojavlja vedno med mameluki in tigri, kakor se že od nekdaj imenuje pristaše vlade in opozicionalec. Nedolžni, nekoliko raztreseni in profesorju humorističnih listov precej podobni justični minister dr. Balogh je že od nekdaj žrtev kuloarske satire. Te dni je imel znani hudomušni dr. Viljem Vazsonyi debato z ministrom, ki mu je očital, da oblagodarja državo z zakoni, ki vsi skupaj niso dosti vredni in ki jih še končno nihče ne pozna; niti justični minister sam, ki ga je napadla kodifikacijska mrzlica. Boječi minister se je hotel zagovarjati, toda Vazsonyi, ki je postal vedno živahnejši in glasnejši in z vabil s tem vedno več poslušalcev v kuloarje, je otvoril ob splošni veselosti velike množice po stari običajni parlamentarni navadi z ministrom, ki je bil v veliki zadregi, boj z anekdotami, katerih eno hočemo tu navesti. „Moj ljubi minister“, je rekel voditelj demokratov, „povedati ti hočem kratko dogodbico. Neki stari gospod je prišel v neko mesto Nemčije. Na kolodvoru je ga pozdravil lep deček, prosil za ročni kovček in nesel istega za pótnikom. Ko je prispel stari gospod do svojega stanovanja, je dal dečku 20 vinarjev in pripomnil: Povej mi, mali, kako se pišeš! Lep si in jako prijazen! Deček je odgovoril: Toda papa, ali me ne poznaš? Jaz sem vendar tvoj najmlajši sin! Papa je imel namreč 15 otrok in je bil profesor — ni čuda, da ni poznal svojega lastnega sina. Tako, moj ljubi minister“, je nadaljeval poslanec Vazsonyi, „gre tudi tebi s tvojimi zakoni. Teh je tako veliko, da jih ne bi poznal, če bi vrh vsega ne bil tudi profesor.“ Zaman je skušal justični minister dokazovati, da pozna prav dobro svoje otroke; smeh je imel Vazsonyi na svoji strani in vrh vsega še tudi — resnico.

Imenovanja slovenskih častnikov. Za nadporočnika v evidenci je imenovan dr. Lovro Pogačnik; za poročnika v rezervi je imenovan dr. Matko Stajnc pri 26. domobranskem pešpolku in Miha Lorenc za nadporočnika pri 3. domobranskem pešpolku; za poročnika pri 26. domobranskem pešpolku Maks Vogrin, Maks Kovač in Franc Turnšek; pri 22. domobranskem pešpolku Anton Potočnik; pri 4. domobranskem pešpolku Karol Strnad.

Odlikovani slovenski vojaki. Srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda so dobili: četovodja Franc Rakuš 3. domobranskega pešpolka; narednika 5. domobranskega pešpolka Franc Sotič in Peter Božič; štabni narednik Alojzij Čenar in kor-

poral Josip Barlič 27. domobranskega pešpolka ter četovodja 26. domobranskega pešpolka Josip Mastnak. — Srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda so dobili: četovodja Alojzij Gošša, podlovec Franc Rus, voditelja patrulj Ivan Grobečnik in Anton Stribelj, četovodja Franc Skrabar, lovec Josip Dormiš, Andrej Kavčič, Ivan Persak, Ivan Ravnik in oficirski sluga Ivan Finžgar 7. lovskega bataljona; dragonci: Franc Horvat, Alojzij Levičar, Franc Perdijl, Alojzij Purkat, Josip Laš in Matevž Moder, vsi 5. dragonskega polka; kanonirji 7. topničarskega polka: Anton Babnik, Ivan Podhušek in Josip Pra-polnik; štabni narednik Franc Urh, narednika Franc Rajovec in A. Strelec, četovodje Martin Bločko, Franc Emeršič, Ivan Ilijaš, Josip Kavčič, Alojzij Rakuša; korporali Ivan Avsec, Anton Deželar, Jurij Fejlin, Makso Habine, Rudolf Lesjak, Simon Derenik, Ivan Tkačič, Jurij Sekirnik, Franc Vidrič, Martin Žuraj; poddesetniki I. Metličar, Franc Pavlič, Franc Rusker, Josip Skarlovnik; infanteristi Martin Belšak, I. Golup, Josip Gregl, I. Krumar, Anton Peško, I. Šamperl, Mat. Vaz, Alojzij Zahar in trobentača Peter Kanesin in Josip Konec, vsi pri 87. pešpolku.

Vrhovni poveljnik pohvalil železničarje. Izvojnega poročevalskega stana poročajo: Nj. c. in k. Visokost vrhovni armadni poveljnik, feldmaršal nadvojvoda Friderik, je dne 4. maja t. l. izdal tole povelje: Železničarske čete so v sedaj že 9 mesecev trajajoči vojni prinesle mnogo sijajnih dokazov svojega znanja. Izkazale so se pri gradbi železnic in mostov, pri prometu železnice vseh vrst, pri vodenju in oskrbi oklopnih vlakov ter pri učinkovitem razdiranju železnic, celo v strelskem jarku kot bojne čete pri vseh priložnostih izredno mnogo discipline, marljivosti in vstrajnosti ter so s tem pokazale, da so si vedno sveste velikega pomena njihovega dela pri operacijah armade. Dela, kakor obnovitev vijaduktov Hukliva, Kosar, Ossolina in Opor na črti Munkacs-Stry, vijadukta nadvojvode Karla (čez Lubiznijo, severno od Delatyna), potem predora pri Miechovu na Poljskem v malo tednih, stoje v zgodovini poljskega železničarstva osamljena. Železniška četa je s tem dokazala, da odgovarja celo na težavnejše zahteve vojne, četudi spada med najmlajše panoge čet. Popolnoma je upravičena zaupanje, ki se je stavi o v njo. Železniške čete čestitam k njenim lepim vlogam in delom ter izrekam vsem častnikom in vsemu moštvu za njih izredni nastop pred sovražnikom svoje rati in priznanje in zahvalo v imenu najvišje službe ter jim želim tudi v bodoče popoln uspeh. To povelje je vsej železniški četi takoj razglasiti. One častnike in o moštvo, ki se posebej odlikovalo, je, če se to še ni zgodilo, predlagati najvišjemu odlikovanju.

Hrabri infanterist. V Kijev so pripeljali Rusi ogrskega infanterista, ki je bil ranjen na roki. V la-zaretu so mu rekli, da se mora preobleči, češar se je branil na vso moč. Slekli so ga s silo. Ko se ni mogel več braniti, se je razjokal. In kaj je branil tujim rokam, kaj je nosil ovito okrog svojega života? Vse osobje lazareta se je zbralo okrog Ogra, obstopili so ga častniki, ki so priznavali prijazno srčnost in um infanterista in so mu obljubili, da bodo skrbeli, da izve avstro-ogrsko armadno poveljstvo o njegovem hrabrem činu. Vojak si je bil ovil okoli života zastavo drugega honvedskega polka, da bi ne prišla zastava v sovražnikove roke.

Promet zasebnih avtomobilov. Ljubljanski „Slovenec“ piše: Uradno se nam poroča: Promet zasebnih avtomobilov v ozemlju med zahodno mejo Trsta in Primorja do črte Bohinjska Bistrica, Hotavle—Trata, Dolenji Logatec—Postojna, Št. Peter, Ilirska Bistrica se ima do nadaljnjih ukrepov ustaviti. Zasebne avtomobile, ki bodo po tem ozemlju vozili, bodo vojaške straže ustavile. Turistovski promet in fotografiranje je v tem ozemlju prepovedano.

Avstrijska orožarna Skoda izdelovalčica 42-centimeterskih havbic. List „Karlsbader Morgenzeitung“ v Karlovih varih na Češkem je poročal, da je izdelala motorne baterije kalibra 30,5 centimetrov češka orožarna Skoda v Plznu, ki je tudi izdelala načrte za nemške 42-centimeterske možnarje. Nato je baron dr. Skoda, ki se mudi sedaj v Karlovih varih, poslal omenjenemu listu sledeče pismo: V Vaši jutranji številki z dne 10. t. m. čitam opombo, da je izdelala moja orožarna načrte za nemške 42-centimeterske možnarje. Tozadevno izjavljam, da gre za majhno nespornost. Moja orožarna je izdelala razven znanih 30,5-centimeterskih možnarjev, ki se imenujejo motorne baterije, še tudi 42-centimeterske havbice. Konstrukcija in izdelovanje teh težkih topov je pa bila izvršena popolnoma samostojno in neodvisno od Kruppovih 42-centimeterskih možnarjev, in ni vedela niti trdka Krupp in tudi ne trdka Skoda druga o drugi, da sta izdelali obe orožarni topove istega kalibra, t. j. kalibra 42 centimetrov, vendar jih je pa izdelala ena orožarna v obliki možnarjev, druga pa v obliki havbic. Na vseh bojiščih so v rabi možnarji kalibra 42 centimetrov, na izhodnem bojišču pa tudi havbice od Skode kalibra 42 centimetrov.

Tudi Amerika dela iznajdbe. Državni tajnik za notranje zadeve je izjavil pri seji v Washingtonu, da so naredili v državnih kemičnih delavnicah dve važni iznajdbi. Prva bo pomnožila pridobivanje bencina iz surovega olja za 200% ali še več; druga bo dvignila izdelovanje barv in razstrelilnih snovi. Dosedaj stoji Nemčija na višku glede izdelovanja barvil. Za neke razstrelilne snovi je treba tolnola in benzola. To dvoje so pridobivali na Angleškem in na Nemš-

kem večinoma iz katrana (Steinkohlentheer). Nova iznajdba kemika Bittmanna bo omogočila Ameriki, da bo pridobivala tolnol in benzol iz surovega petroleja, za to je dober vsak ameriški petrolej. Ta način pridobivanja pride dosti cenejši, pri tem se dobi še poleg tolnola in benzola še dosti bencina. Prve dve snovi se rabita pri barvanju svil in bombaža. Zelo pravno je, da se preskrbi Amerika lahko z barvili v sedanjem vojnem času.

Sleparije na Ogrskem. „Reichspost“ poroča: Domobransko sodišče v Pečuhu je prišlo na sled velikim sleparijam pri dobavi za armada. Niti preiskave se stekajo v Stuhlweissenburgu, Košicah in Miškolecu in očitno je, da je bil vojaški erar oškodovan za več stotisočev kron in sicer na ta način, da se mu je prodalo ali pokvarjeno krmo, ali pa krmo, ki je bila večkrat prodana vojnemu erarju. Glavni krivec je Ignacij Pollak in je kompanjon že 40 let za erar dobavljajoče trdke Bernhard Pollak. Milijonar je s plačanimi sotrudniki dosegel, da je dva vlaka, ki jih je s krmo poslal pred drugim obleganjem Przemysla tjakaj in ki mu jih je vojni erar plačal, naravnost ponoveril, tako, da jih je dal s kolodvora v Przemyslu prepeljati na Ogrsko, kjer je vsebino obeh vlakov, ki sta skupaj imela 100 vozov, nakopičil v svojih skladiščih. Pozneje je pa to zalogo, za katero mu je bil erar že enkrat izplačal veliko svoto, erarju še enkrat prodal! V ponedeljek so Pollaka aretirali v trenutku, ko se je bil pripeljal z Dunaja.

Dolga in počasna pot. Graški „Landbote“ piše v št. 18: Preskrba z živili. Vsled mnogoštevilnih vprašanj, ki se nam stavlajo zaradi poslovanja pri preskrbi z žitom, naznanjamo, da so se sezname koroze in krompirja, ki jih je vnovčevalnica za živino v Stajnah nakupila na Majžarskem, morali vpsolati na c. kr. namestništvo v Gradcu. To jih je dne 16. aprila odposlalo na Dunaj vojno-žitnemu prometnemu zavodu. Odtod so šli sezname na koruzno centralo, odkoder so se vpsolali na c. kr. poljedelsko ministrstvo. Tam se zdaj ležijo. C. kr. poljedelsko ministrstvo mora sezname še vpsolati na ogrsko poljedelsko ministrstvo, to na ogrsko poljedelsko komisijo, in še le to nakaže potem velkemu županu, da dovoli izvoz v Stajnah. Vpraševalci lahko iz tega razvidijo, kako težko je hitro poslovati. — Vsled tega pač ni čudo, da je aprovizacija deloma tako počasna in dolgotrajna.

Kako se ohrani koruza in koruzna moka pred plesnivostjo. Stajersko namestništvo razglasa, da se mora v sedanjem času, ko je koruza, oziroma koruzna moka, poglavitna hrana prebivalstva, obrniti vso pozornost na ohranitev koroze, oziroma koruzne moke pred plesnivostjo. V prvi vrsti se mora paziti, da se koruza shrani na svetlem, suhem in zračnem prostoru, nikakor pa se ne sme skladati v prostore, ki so vlažni, temni ali zaduhli. Pri nakupu koroze je treba osobito paziti, če je kupljena koruza dovolj suha, čvrsta in ne plesnjiva. Koruza, oziroma koruzna moka, se mora pogostoma temeljito premešati, kajti sicer tudi precej suha koruza, oziroma koruzna moka, kaj rada splesni in postane temna ter grenkega okusa.

Želodov kruh je bil že dobro znan v časih hude lakote. Leta 1709 so ga pekli že na Francoskem. Ker je pa obolelo tedaj in pomrlo mnogo ljudi, so menili, da jim je škodil želodov kruh, kar pa ni prav verjetno, saj so ga uživali tudi v drugih krajih za silo, a niso sporočali o kakih neugodnih posledicah. Seveda je treba želod prav pripraviti. Treba ga je olupiti, razrezati in namočiti v čisti vodi. Ko je stal v vodi kakih 12 ur, se odlije voda in se nalije druga. To se dela tako dolgo, dokler ni voda popolnoma čista. Potem se posuši želod in zmelje ter zmeša z rženo moko. Kruh iz pol želodove in pol ržene moke ne škoduje zdravju. Izluščen, posušen ter žgan in zmlet želod da zdravilno kavo za grizave in bledične otroke in odrasle.

Ponovno popisovanje zalog ovsca. C. kr. namestništvo je odredilo, da se bo vršilo ponovno popisovanje zalog ovsca in sicer velja stanje ovsenih zalog dne 21. maja. Popisovanje se bo vršilo po občinah. Vsak, ki ima kaj ovsca, čeprav v majhni množini, ima dolžnost, da naznani svojo zalogo županstvu in sicer le samo pisмено po nalašč za to izdani uradni tiskovini. Tiskovina se mora natančno izpolniti v vseh predelih, in sicer po stanju zaloge dne 21. maja. Vsak odbitek za lastno uporabo je nedovoljen. Prepovedano je zamolčati tudi najmanjšo množino ovsca. Pripomni se, da bi dotičnega, ki pri prvem popisovanju ni natančno napovedal množine svojega ovsca, sedaj naknadno ne zadela nobena kazen, ako bo sedaj pri novem popisovanju ovsca vse svoje zaloge ovsca natančno napovedal. Napačne napovedbe in zamolčanje zalog ovsca bi imelo za posledico stroge kazni, vrh tega bi pa vsa zamolčana zaloga ovsca zapadla v prid države.

Stanje setev v Avstriji. Poljedelsko ministrstvo naznana: Pšenica se splošno zelo zadovoljivo razvija. Tudi rž kaže večinoma v vseh deželah prav lepo. Ječmen in oves se izobno razvija, ker pogosta vlaga pospešuje rast. — Tudi z Ogrskega prihajajo o stanju setev ugodna poročila.

Bodoča žetev na Ogrskem. Glasilo ogrskih veleindustrialecev citira pod naslovom „Nova žetev — nov kruh“ članek „Nepszave“, glasila ogrskih socialnih demokratov in pravi: „Članek „Nepszave“ je obtožba in morda strašna, kot bi jo mogli napisati mi. Toda vse te obtožbe so upravičene. Kar se píše sedaj, smo mi veleindustrialeci vedno poudarjali, nam-

reč da vprašanje oskrbovanja prebivalstva z živili ni bila rešena s stališča prebivalstva, temveč s stališčem veleposestnikov. Čarina se je odpravila še le tedaj, ko ni bilo z nobene strani več mogoče dobiti nikakršnih živil, a samovoljnemu povišanju cen se je napravil konec še le tedaj, ko so cene dosegle že trikratno višino. Zato izjavljamo, da se današnje razmere ne bodo smele ponoviti. Dokler bo naša država blokirana gospodarski in dokler bo njeno prebivalstvo moralo živeti kakor v trdnjavi, obdani od sovražnika, do tedaj mora pripadati vsa žetev prebivalstvu. Prihodnja žetev se bo morala zapleniti in to na tak način, da bi bila popolnoma izključena vsaka spekulacija, in ta zaplenitev bi se morala izvršiti po takih cenah, da bi bilo najrevnejšemu človeku mogoče kupiti si vsak dan svoj kos suhega kruha.“ — Ta odločilni glas ogrskih veleindustriancev dokazuje, da se situacija pojmuje na Ogrskem zelo resno in da se v resnici nujno prizadevajo, da bi bila oskrba prebivalstva zavarovana v vseh okoliščinah.

Prepovedan izvoz jaje. Ministrstvo je prepovedalo izvoz jaje iz Avstrije. Izvoz se dovoli le v posebnih izjemnih slučajih.

*** Novi davki.** V finančnem ministrstvu se nadaljuje posvetovanja o načrtih za upeljavo novih davkov. Posvetovanja bodo končana v kratkem času. Gre se za davke takozvanega velikega finančnega načrta in sicer za davke na dedščino, na darila, na žveplenke, zvišanje pristojbin sodniških listin in zavarovalnih pogodb. Davki bodo stopili v veljavo mesca maja ali junija in so namenjeni, da se z njimi krijejo obresti za vojna posojila.

Pridobivanje svinca. Kako je s svincom se že gotovo vprašuje marsikdo. Statistika odgovarja tu: Avstrija in Nemčija pridobivata skupaj 210.000 ton svinca, porabita pa v navedenih letih okrog 260.000 ton. V Avstriji pridobiva največ svinca pliberška rudniška družba, potem enarični rudokop Rajblju in rudokop v Galiciji. Pridobivanje svinca v Ogrski nima velikega pomena. Ker ne more delovati zdaj gališki rgdokop za svince, moramo računati s približno 17.000 ton v Avstriji, kar ne pride dosti v poštev napram Nemčiji, ki ima zdaj v rokah tudi belgijske topilnice. Belgija pa pridobiva letno dvakrat toliko svinca, kolikor ga porabijo. Angleška, Ruska in Francoska pridobivajo okrog 60.000 ton svinca letno, potrebujejo pa letno okrog 350.000 ton, so torej navezane na uvoz svinca. Španska ima bogate rudnike, pridobiva letno 200.000 ton, tudi Avstralija in Mexika sta bogati svinčne rude, te dežele zalagajo lahko troporazum. Denar je denar, in nevtralne države zalagajo radi vojskujoče se države z raznimi potrebami za vojsko, podpirajo torej vendar vojsko.

O gnojenju z apnom piše ameriški list: Vsa zemljišča, ki so bila močvirna, so kislila, na njih ne uspevajo rastline, ako ne popravimo tla z apnom. — Državne preizkuševalnice so preizkusile vrednost gnojenja z apnom na svojih zemljiščih. V Marquette county je zemlja peščena in kislila, večina je še v močvirju. Tam so osušili polovico njiv z drenažo in jih pognojili z apnom, tono apna so dejali na 1 akro zemlje. Drugo polovico njiv niso še pognojili z apnom in ne osušili. Na njive, na osušene in na neosušene, so navozili potem šest voz hlevskega gnoja. Drugo leto so nakosili na z apnom pognojeni polovici 2781 funtov lucerne, na njivah, ki niso dobile apna, so pa nakosili samo 1340 funtov lucerne. Leto zatem so nakosili na z apnom posajenih njivah 2775 funtov lucerne na akro, ta lucerna je bila tudi mnogo slajša in sočnejša od one, ki je zrastle na kislili zemlji druge polovice, med kislimi zelišči. — Drug poskus je bil na močvirni kislili zemlji v Spanti Wis. Posejali so dve njivi z ammutovo deteljo, prva njiva je bila pognojena z zmetim apnencem in je dala ob koncu 1906 funtov detelje na akro, druga ni dala niti toliko detelje, da bi se izplačalo kositi.

Proti razširjenju kužne bolezni otrpnjenja tilnika. Ker se je pojavilo ponekod v zadnjem času več slučajev nalezljive bolezni otrpnjenja tilnika, je ukazalo ministrstvo vsem deželnim vladam, da obračajo vso svojo pozornost in ukrepe vse potrebno, da se ta nevarna bolezen ne razširi. Na otrpnjenju tilnika obolele ali sumljive osebe, ki so bile v dotiki z na otrpnjenju tilnika obdelanimi osebami, se morajo strogo nadzorovati, da se bolezen ne razširi. Ker se razširja ta bolezen na ta način, če pride zdrava oseba v dotiko s predmeti, katere je rabili bolniki, kot je: dilno posodo, perilo, obleko itd., se morajo ti predmeti razkužiti v vreli vodi, v katero se je dalo nekoliko sode. Desinficirati se mora vse, v čemer je sliz, slina, pljunok obolelega, predvsem torej obleka, perilo, robei. Osebito je strogo zapovedano, da se vsak slučaj te bolezni nemudoma naznani pristojni politični oblasti.

Beračem je prepovedala kranjska deželna vlada po gostilnah in žganiharnah dajati žganja. Tudi ona pametna!

*** Pisma v tujino** morajo biti razločno pisana; vsebina mora biti kolikor mogoče kratka. Pisma, ki tem določbam ne odgovarjajo, se ne odpošljejo. Tako naznanja o. kr. poštna pregledovalna komisija.

Maribor. V soboto, dne 8. maja, zjutraj je orožniški stražmojster Leonold Krajncič zapazil na državni cesti med Jančevim Vrhom in Selnico ob Dravi dva sumljiva moža. Orožnik ju je prijel in dokazalo se je, da sta dva Rusi, en častnik in en infanterist. Rusa sta zbežala iz ujetniškega tabora v Feldbachu in sta hotela priti v Italijo. Oddali so ju vojaškemu poveljstvu v Mariboru.

Maribor. Strojnik Daniel Hlič je prišel po zimi v rusko ujetništvo. Mož je bil tako premeten, da se je pred kratkim preko Rumunije zdrav vrnil nazaj v Maribor.

Maribor. Zdravnik dr. Busbach, ki je bil pred kratkim upoklican v Maribor v vojaško službo in o kojem so se razširjale vznemirljive vesti, češ, da je umrl v tukajšnji deželni bolnišnici na pegastem legarju, je popolnoma zdrav in ni bil v nobeni bolnišnici. V Mariboru se ni pripetil v zadnjem času nobeden slučaj pegastega legarja.

Tezno pri Mariboru. Umrl je dne 10. maja g. Franc Zorko, posestnik na Tezni, star 64 let. Pogreb je bil v sredo dne 12. maja popoldne. Rajni je bil spoštovan mož. Svetila mu večna luč.

Ruška koč se otvori binokostni teden. Na Binokostni ponedeljek je pri sv. Anehu prvi cerkveni shod. Oskrbovala bo de koč turistom znana gospa Ivana Sernčeva. Na svidenje na lepem našem Pohorju!

Št. Iij v Slov. gor. Siro se neka posebna otročja bolezen. Posetniku in čevljarju Karolu Stinglu na Stari gori sta umrla že dva otroka, dva pa zopet na novo obolela. Bolezen je podobna davici.

*** Iz cmureške okolice.** Poroča se nam: Cmureški trgovci imajo precej galice, deloma še iz lanske, deloma iz nove zaloge. A prodajati smejo galico samo vinogradnikom cmureškega okraja. Vinogradniki iz mariborskega in šentlenskega okraja, ki kupujejo svoje potrebščine v Cmureku, ne dobijo galice. (Opomba uredništva: Ako trgovci v Cmureku ne smejo prodajati galice izven okraja, so isto dobili najbrž od okrajnega zastopa ali pa po posredovanju tamošnje kmetijske podružnice, ki jim je naročila, da naj galico prodajajo samo vinogradnikom domačega okraja. Aks temu ni tako, so čiljni prodajati, kar imajo.)

*** Sv. Lenart** v Slov. gor. Kmetjska podružnica naznanja, da bo že sedaj v mescu maju naročila večjo množino raznovrstnega premoga. Kdor potrebuje premog, oziroma ga bo potreboval, se naj zgleda pri kmetijski podružnici in se mu lahko takoj postavi na dom, ali pa, kdor ima vozno živino, si gre lahko sam na Pesnico po njega.

Središče. Stekel pes je ugriznil v naši okolici dve osebi.

*** Središče.** V nedeljo dne 16. maja po večernicah je mesečni sestanek „Svete vojske“ na Grabah. Govorilo se bo med drugim o vplivu alkohola na človeško telo. Mladenci, mladenke, vsi, ki boste to brali, vsi, ki vam je mar zdravo telo, ne zamudite prilike! Vsi, ki ste dobre volje, dobrodošli!

Ptuj. V Krčevini je zbolel nek vojak na osepnicah.

*** Celje.** Dne 1. maja se je pričela v kapeli rezervne bolnice majnikova pobožnost. Večkrat v tednu je sv. maša in vsak dan večernice z blagoslovom in litanije. Večernice služi o. g. vojni kurat Klemenčič. Udeležuje se te Marijine pobožnosti mnogo ranjenih vojakov in usmiljene sestre iz Gizeline bolnice. Zaupamo v Majnikovo Kraljico, ona nam bo pri Bogu izprosila tolažljivi mir. J. B.

Celje. Umrla je Amalija Weitz, soproga sodniškega oficijala.

Celje. Poštna oficijantinja Katarina Grohman v Celju je imenovana za poštarico v Waltersdorfu na Srednjem Štajerskem.

Celje. Nadvojvoda Franc Saluator je polkovnikovi soprogi Ani Schöbinger podelil častno znamenje II. razreda za zasluge pri Rudečem križu.

Celje. Ernest Fanninger pl. Amalienheim, sin vpokojenega polkovnika, ki živi v našem mestu, je prišel v rusko ujetništvo. Pisal je svojim starišem iz Omska v Sibiriji.

*** Št. Pavel** pri Preboldu. Katoliško politično in gospodarsko društvo ima v nedeljo, dne 16. maja, občni zbor ob 3. uri popoldne v Društvenem domu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zidan Most. Poštni oficijal Ivan David v Karlovih varih na Češkem je imenovan za poštne upravnika na tukajšnji pošti.

Slovenjgradec. Tukaj je umrl konjiški učitelj Franc Winkler, star 29 let.

*** Molitve za mir.** Ki se po zapovedi sv. Očeta, oziroma prečastitega kn.-šk. ordinarijata, naj opravljajo letos posebno pri majniški pobožnosti, oztroma tudi pozneje, dokler še bo trajala sedanja vojska, se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru na jako priročnih listkih. Stane pa 100 komadov s poštnino vred 60 v. Denar se pošlje najbolje naprej.

*** „Sv. Križev pot za vojni čas.“** Ta knjižica se zopet dobiva v Cirilovi tiskarni v Mariboru. 100 komadov stane s poštnino vred 7 K 50 v, 50 komadov 4 K, 25 komadov 2 K, 10 komadov 90 v. Denar naj se pošlje naprej ali pa v znakmah.

Zadnja poročila došla v petek dne 14. maja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 13. maja.

Avstrijski generalni štab uradno razglasa: Zmaga pri Gorlicah in Tarnovu ni osvobodila samo zahodne Galicije od sovražnika, ampak je tudi dosegla, da se je cela ruska bojna črta ob Nid in Karpatih začela majati. Naša zmagovita armada je izrabljala prve uspehe in je v desetdnevnih borbah uničila rusko 3. in 8. armado. Naše čete so v kratkem času pohitele čez

ozemlje reke Dunajec in zahodnih Karpatov k reki San in so si tako priborile 130 kilometrov domače zemlje nazaj.

Bogat plen je padel v roke zmagovalcev. Od 2. do 12. maja popoldne znaša število Rusov, ki so jih ujele naše armade, 143.500 mož. Med plenom se nahaja 100 topov in 350 strojnih pušk. K temu številu ujetih Rusov se še morajo prišteti vse one ruske čete, ki so bile presenečene in so izgubile zvezo s svojimi oddelki ter sedaj posamezno tavajo po karpatskih gozdovih. Tako se je n. pr. včeraj štab 48. ruske infanterijske divizije z poveljujočim generalom Karnilovom vred v ozadju naše bojne črte udal našim četam.

Zmešnjava je pri umikajočih se sovražnih kolonah izredno velika. Naš 9. armadni zbor je n. pr. v zadnjih treh dneh ujel vojake, ki so pripadali nek manjši ruski polkom. Sovražnik je pustil na svojih etapnih postajah velike množine vojaške oprave in vojnega gradiva, katerega je sovražnik več mesecev zbiral in kopičil za svojo bojno črto. Vse ta material bo sedaj zbrala naša armada.

Severno od Visle so avstrijske čete prodrlle mimo mesta Stopnica (severno od Tarnova na levem bregu Visle). Nemške čete pa so zavzele okrogno mesto Kielec.

Izhodno od Užoka so včeraj nemške čete in ogrski honvedi z naskokom odvzeli Rusom več višinskih postojank in so dospele do južne strani mesta Turka. Ujele so 4000 Rusov. Našo napadalno prodiranje ima svojo smer proti mestu Skole (južno-izhodno od Przemysla).

V južno-izhodni Galiciji prodirajo močni sovražni oddelki preko mesta Hozodienka (severno-izhodno od Kolomeje).

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Nemški generalni štab uradno razglasa:

Armadni skupina generala Makensena je dne 12. t. m. zasledovala Ruse do kraja Dubiecko ob reki San—Lancut—Kobusova (severno-izhodno od Debice). Vsled tega prodiranja zapuščajo Rusi postojanke na severni strani reke Visle. Čete generala Woyrscha so zasledovale Ruse do ozemlja na južni in na severno-zahodni strani pri Kielcach.

V Karpatih so zavzele avstrijsko-nemške čete generala Linsingena višine na izhodni strani gornje-ga toka reke Stry. Ujetih je bilo 3650 Rusov in zaplenjenih 5 strojnih pušk.

Sedaj, ko se približuje avstrijsko-nemška armada trdnjavi Przemysl, je še le mogoče podati približno sliko o plenu o zmagi pri Gorlicah in Tarnovu.

Avstrijsko-nemške čete so ujele dosedaj 103.500 Rusov, zaplenile 69 topov in 250 strojnih pušk. V Karpatih je pa bilo ujetih čez 40.000 Rusov.

Rusi imajo japonsko orožje.

Severno-izhodno od Černovic vlada razmeroma mir. Pri ujetih Rusih, ki so prišli zadnje dni v naše roke, se je našlo izključno japonske puške in japonsko strelivo. Ob gozdovitem ozemlju bukovinske mejne bojne črte so se vršili dne 12. maja manjši artillerijski boji. Ob bregu reke Dnjester, izhodno in zahodno od Zalesčika se boji z nezmanjšano srditostjo nadaljujejo. Najhujša borba je na onem delu Dnjestrovega obrežja, ki leži na bukovinsko-ruski in bukovinsko-gališki meji.

Hudi boji severno od Arrasa.

Kakor je posneti iz zadnjih poročil nemškega vrhovnega vodstva, se vršijo na zahodnem bojišču severno od mesta Arras (v Flandriji) srčiti boji. Francozi so se tukaj navalili z vso silo na nemške postojanke kot odgovor na našo ofenzivo v Galiciji. Z napadom se je pričelo dne 9. maja na nemške postojanke izhodno od Richebourga, Vermellesa, Carencyja, Neuville in St. Laurent pri Arrasu. Nemci so se morali po noč dne 12. maja umakniti iz vasi Carency in Ablain. Izgubili so tudi precej moštva in vojnega gradiva.

Sovražnik močno napada nemške postojanke tudi med Mozo in Mozelo, kjer so se morali Nemci n. pr. pri kraju Croix de Carnis nekoliko umakniti. Splošno pa stojijo Nemci na zahodnem bojišču dokaj dobro.

V italijanski zbornici bo padla odločitev.

V sredo, dne 12. t. m., je imel italijanski ministrski svet sejo. Seja, katere sosedeležili vsi ministri, je trajala do ene ure popoldne. O seji so se objavila le navedena poročila. List „Giornale d'Italia“ je mnenja, da je italijanska vlada sklenila prepustiti zbornici odločitev o položaju.

Kdaj pade odločitev.

„Neues Wiener Tagblatt“ izvaja dne 11. t. m. na uvodnem mestu, očitno inspirirano, da ni roka za odločitev Italije, da pa je ta rok morda v zvezi s sklicanjem zbornice na 20. t. m.

Za kateheze in pridigarje. Z dovoljenjem kn.-šk. ordinariata lavalinskega je izšel v založbi tiskarne sv. Cirila v Mariboru življenjski papež, pod naslovom: „**Sv. Oče Benedikt XV.**“ Priredilo je spis zelo zanimivo in uporabno uredništvo „Slovenskega Gospodarja.“ Čeprav obsega knjižica dve polji, 36 strani, vendar se ji je nastavila malenkostna cena 10 vin. za izved, po pošti 13 vin., koji znesek se blagovoli vposlati v pošt-nih znamkah na tiskarno. A tudi kdor ni katehet ali pridigar, naj si oskrbi lepo knjižico, ker je dosedaj edini slovenski življenjski papež.

* **„Varčna kuharica.“** Zbirka navodil za pripravo tečnih in okusnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavila v vojnem letu 1915 N. R. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Izredno nizka cena za to 224 strani obsegajočo knji-go znaša samo K 1.20, v platne vezana K 1.80, po pošti 20 vin. več. Kakor pove že naslov, ne bo služila knjiga samo ob času draginje in pomanjkanja živil, katero je prinesla s seboj svetov-na vojska, temveč bo ostala vsaki gospodinjki nenadomestljiva svetovalka za poznejše dobre čase, katere nam Bog dodeli! Ze-leti je, da bi si to knjigo nabavila vsaka gospodinja, ki je ali pa želi postati varčna in hoče nekaj pripomoči k blagostanju svoje družine, pa tudi celega naroda; zelo nizka cena bo tudi velike pripomogla, da se knjiga hitro razširi. Knjiga se naroča v Ci-riilovi tiskarni v Mariboru.

* **„Premišljevanja o božjem Srcu Jezusovem.“** Času pri-merna knjiga, ki jo je spisal o. Marijofil Holeček, frančiškau. Cena K 1.20 za broširan, K 2 za vezan izvod, po pošti 20 v. več. Katoliški narodi vesoljnega sveta se oklepajo vedno tesneje bož-jeja Srca Jezusovega. Tudi Slovenci smo se božjemu Srcu že pred leti posvetili; to posvetitev smo že mnogokrat obnovili; na posebno slovesen način se je pa zgodilo to letos, ko nam je pri-nesla vojska toliko žalosti in trpljenja in smo še močnejše začu-tili potrebo, da nam odpre to srce neusahljive zaklade svoje ljub-bezni in svojih dobrot. Kdor se bo utopil v priručna premišlje-vanja, ki jih podaja ta knjiga, bo našel v njih neusahljiv vir tolažbe in utehe. Ta dragocena knjiga naj se torej hitro razširi ter prinese mir in tolažbo v vse slovenske domove. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, v vseh frančiškanskih samosta-nih ter v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Na Kalvarijo. Pod tem naslovom je izšel v tiskarni sv. Ci-riila v Mariboru nov molitvenik. Cena: Vezan v platno z rudečo obrezo K 2.50, zlata obreza K 3.20; vatirana vezava in zlata obre-za K 3.50. Po pošti stane 20 v. več. Naroči se v tiskarni sv. Ci-riila v Mariboru. Najmanj stroškov in dela se povzroči, ako se denar za to knjigo pošlje po položnici naprej! — To je čisto po-seben molitvenik. Obsega namreč na 640 straneh 30 različnih križevih potov za razne priliko; tako n. pr. med drugim kri-žev pot v čast presv. Rešnjemu Telesu, najsv. Srcu Jezusove-mu, za dan sv. obhajila, za družbo krščanskih mož, za matere, za delavce in služabnike, za mladeniče, za dekleta, za Marijine otroke, za dekleta Marijinih družb, za adventni čas, za postni čas, za čas posebnih stisk in nadlog, za vojni čas, za dan ver-nih duš, sv. križev pot kot priprava na smrt. Razven tega naj-deš v knjigi sv. mašo v čast trpljenja Jezusovega, vse navadne litanije in tudi litanije trpljenja Kristusovega, spovedne in obha-jilne molitve in razne prošnje in molitve, ki se nanašajo na Je-zusovo trpljenje. Ob koncu še sledi pet ganljivih pesmi v čast trpljenju Kristusovem. Slovencem je sv. križev pot najbolj pri-kupljiva pobožnost, katero naše ljudstvo vedno rado opravlja — zato vsem pobožnim vernikom ta novi molitvenik toplo priporo-čamo.

* **„Mala Lenčica od Svetega Boga.“** Ponatis iz „Cvetja“, oktav, 93 strani, 50 v, po pošti 55 v. Mala Lenčica, pobožni o-trok na Irskem, je že v petem letu svoje starosti šla k prvem sv. obhajilu in sicer dne 6. decembra 1907. Potem je kratko ča-sa pogosto prejela presv. Rešnje Telo in umrla dne 2. febr. 1908. Prelep zgled je za večkratno sv. obhajilo. Knjižica se pri-poroča kot primeren spominček prvoobhajancem in pridnim otro-kom sploh. Dobiva se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

* **„Lavretanske litanije“** Matere božje za mešani zbor, o-ziroma eno-, dvo- ali triglasni zbor, zložil Franc Fejancič. Ce-na 30 vin. Te litanije, ki so ravnokar izšle, bodo dobre došle našim pevskim zborom. Z njimi pa ne bo vstreženo samo pevo-vodjem in pevcem, temveč tudi občinstvu, ker se bodo litanije po svojem ustroju in značaju povsod hitro udomačile. Mesca maj-nika in za vse Marijine praznike bodo prav dobro došle. Doše se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

* **Zemljevid Sibirijske.** Mnogo slovenskih družin ima svoje sinove, brate ali moše v daljni mrzli Sibiriji v ruskem ujetništvu. Naši ljudje te ogromne pokrajine, katero nad pol leta pokri-va debela ledena in snežena odeja in je znana po svojem hudem mrazu, ne poznajo natančneje. Zemljevidni zavod G. Freytag & Berndt na Dunaju, VII., Schottentfeldgasse, je založil lep pre-gleden zemljevid nesrečne Sibirijske. Zemljevid stane K 1.10 s po-štino vred.

* **P. n. župane** opozarjamo, da se dobijo v tiskarni sv. Ci-riila v Mariboru: Prošnje za dovoljenje klanja, oziroma prodaje govedi in prasce, kakor tudi Potrdila o podelitvi dovoljenja za klanja telet.

* **Opozarjamo,** da loterija Slovenske Straže ni v nobeni zvezi s srečkami „Srečkovnega zastopstva v Ljubljani.“ Srečke Slovenske Straže se naročajo edine v pisarni Slovenske Stra-že v Ljubljani. — Slovenska Straža.

* **Slovenska županstva** so v prvi vrsti poklicana, da na-mene Slovenske Straže, ki jih ima s svojo veliko loterijo, pod-pro v kolikor mogoče največji meri. Upamo, da vsak slovenski župan, vsak slovenski občinski svetovalec, ki bo te vrstice bral, takoj v svoji občini vse potrebno ukrene, da bo njegova občina se v prvi vrsti zablščala med onimi, ki razumejo sedanji po-ložaj.

* **En mesec** se in vršilo se bo žrebanje velike loterije Slovenske Straže, namenjene ubogim slovenskim otrokom, na-šim invalidom in vdovam padlih junakov. Koga ki ima srce za dom in ljudstvo, bi ta plemeniti namen ne dvignil, da ne bi po-magal razpečati kolikor mogoče veliko srečk? Žrebanje se vrši že dne 31. maja. Že prva loterija Slovenske Straže je pokazala, da Slovenska Straža z dobitki ne dela praznih obljub in tako bo-de tudi to pot na razpolago nad 1700 dragocenih dobitkov v skupni vrednosti 20.000 K. Hitite torej kupovat in naročat te srečke, ka-terih ves čisti dobiček ostane na korist našemu ljudstvu.

Velika svota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. —

Brezplačna pojasnila pošilja:

Srečkovno zastopstvo 14, Ljubljana.

Kupujem

seno, slamo, fižol, češplje in sploh vse poljske pridelke po najvišjih cenah

Ant. Birkmaier

Maribor, Meljska cesta 29 (Mellingerstr.)

OBLEKE

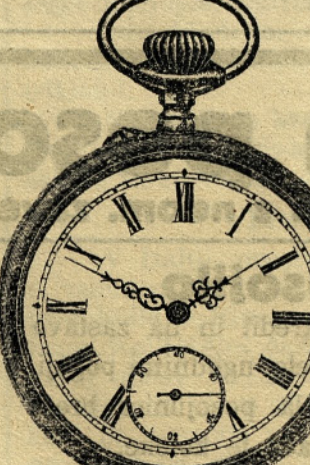
za ženske, moške in otroke, kakor tudi krila, vrhne jope, bluže, zim-ske moške suknje in raglane, se dobijo v velikanski izbiri in po najnižjih cenah v ve-letrgovini

R. STERMECKI
V CELJU št. 301

— Pišite po cenik. —

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Srebrne ure za fante od 7 K
Srebrne ure damske od 8 K
Srebrne verižice od K 2-40
Sreb. verižice damske K 3-60
Zlate damske ure od 26 K

Za vsako uro se jamčil!

Precizijske ure, Schafhausen,
Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova,
zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,

Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Prva in največja delavnica za cerkvena dela na slovenskem jugu

K. Tratnik

špecialist v izdelovanju cerkvenega orodja in posede

Maribor Pfarrhofg. 3

se priporočam prečastiti duhovščini za na-ručila vsakovrstnih monštranc, kelihov, lestencev, svečnikov itd. Staro cerkveno orodje popravljam, pozlatim in posrebrim v ognju. — Za vsako delo jamčim. —
Mnogo priznalnih pisem na razpolago.

URE

Točna postrazba

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih reči po vsaki cen.

Tudi na obroke. — Ilustr. cenik zastoj. — Gramofoni 20—200 K

Niklasta remont-ura	K 3-50
Pristna srebrna ura	K 7—
Original omega ura	K 24—
Kuhinjska ura	K 10—
Budilka niklasta	K 8—
Poročni prstani	K 2—
Srebrne verižice	K 2—

Večletno jamstvo.

Nasl. Diefinger
Theod. Fehrenbach

urar in očalar
MARIBOR, Gosposka ul. 26
Kupujem zlatino in srebro.

Naročajte in razširjajte „Stražo“!

Kupi se posestvo

v vrednosti 15.000 K. Pogoji: pri-jazna lega, blizu večjega kraja, železnice in cerkve, nekaj gozda, polja in travnikov, vsaj za 2 do 3 glave živine. Penudbe s ceno in opisom sprejema pisarna „Sloven-ske Straže“ v Ljubljani. 307

Gostilna pod

vejo Jeričeva v Počehovi (pri Leitersbergu) odprta. 315

Sedlarska obrt

v večjem kraju na Sp. Štajerskem, dobro upe-ljana, se radi družinskih razmer pod ugodnimi pogoji odda. Vpraša se v upravnistvu „Straže“.

Lepo posestvo

s sadonosnikom in njivami blizu Maribora se zavoljo boleznih proda po nizki ceni. Vpraša se pri Jo-žetu Senekar, posetniku v Krče-vini štev. 43 pri Mariboru.

Kuharica

vajena vsakega dela, išče službe. Gre tudi za gospodinjstvo Vpraša se pri Franciški Slana, pri g. dr. Vi-zinger, Maribor Gornja Gosposka ulica.

ZIDARJI

za betonska dela in za obmetavo zidovja pri Šternthalu se takoj sprejmejo Vpraša se naj pri stav-benem mojstru Juliju Glaser, Mellingerhof, Maribor.

STRAŽA

in

SL. GOSPODAR

se prodaja v naslednjih pro-dajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.

Papirna prodajalna g. Pristernik, Tegett-hofova ulica.

Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).
» v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvojvoda Ivan).

Trafika v Grajski ulici.

» » Tegetthofovi ulici (g. Žifko, blizu glavnega kolodvora).

Trafika na Tržaški cesti (nasproti mag-dalenski cerkvi).

V Slov. Bistrici:

Prodajalna g. Roze Pičl.

Ptuj:

Papirna trgovina g. J. N. Peteršič.

Celje:

Papirna trgovina Goričar & Leskošek. Trafika v Narodnem Domu.

Sv. Jurij ob juž. žel.:

Trgovina g. Janko Artmana.

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina g. Frid. Zinauer.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina g. Terezije Čaus.

Slov. Gradec:

Trgovina g. Bastjančič.

Sv. Vid pri Ptuj:

Mostninar g. Anton Kmetec.

Ljutomer:

Trgovina g. Alojzija Vršič.

Brežice:

Trgovina g. Antona Umek.

Soštani

Trgovina g. Ane Topolnik.

Luče v Sav. dol.:

Posestnik g. Franc Dežman.

Vojnik:

Trgovina g. A. Brezovnik.

Celovec:

Trgovina g. J. Vajncerl, Velikovaška cesta 5.

Guštanj (Koroško):

Trgovina g. Vinko Brundula.

Veržej:

Trgovina gosp. Koroša.

Kozje:

Trgovina gospoda Druškoviča.

Opomba: Če kdo hoče prodajati naše liste, naj naznani tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta 5. — Proda-jalci dobijo dalekosežni popust.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvladovati se bolezninega jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašlom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znatno olahča naduho.
4. Škrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se achiv
vseh lekarn
a K. 4.-

Znano je, da se kupi

pri staroznani domači zanesljivi trgovini ne samo po ceni
ampak tudi pravi dobro:

Sukneno blago (štofi za moške in dečke.)
Novomodno volno za ženske in dekleta,
Najnovejše perilno blago za obleke in bluze,
Platno belo in pisano za srajce in spodnje hlače,
Blago za postelje in rjuhe, brez šiva in matrace,
Srajce izgotovljene vseh velikosti za moške in ženske,
Predpasnikov velika izbira, za prati in iz črnega atlasa,
Zmiraj novosti robov iz svile in za prati, kakor vseh vrst
blaga za domačo uporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih
cenah tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodnih pre-
dnostih, zatorej pošljem na zahtevanje

ZASTONJ

vsakomur svojo bogato zbirko vzorcev (na razpolago).

K. Worsche Maribor
Gosposka ul. D. (Herreng. D.)

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi
in risalnimi potrebščinami na
debelo in drobno, priporoča:
trgovcem in preprodajalcem
velikansko izbero dopisnic
XX po raznih cenah. **XX**
Za gostilničarje:
Papirnat servijete vsled
novih predpisov namestnje v
Gradcu po zelo nizkih cenah.

POZOR!

POZOR!

Ker je sedaj mnogo obitelji, katere pogrešajo
moške, kateri so bili poklicani pod orožje,
podpora pa zadostuje komaj za hrano, bo
mnogim zelo težko kupiti otrokom najpo-
trebnejšega perila in obleko za šolo. Da se
omili v teh revnih časih splošno bedo, se
je odločil trgovec

J. N. Šoštarč .: Maribor,

Gosposka ulica 5, da bo za časa
vojne prodajal vse blago veliko ceneje, kakor
popreje. Kdor torej želi kupiti za majhen
denar dobro blago, naj se nemudoma oglasi
pri omenjenemu trgovcu. Vzorci in ceniki
se pošljejo zastonj.

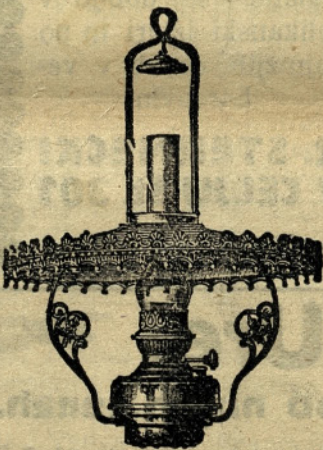
Pozor kmetovalci!

Preskrbite si pravočasno, posebno sedaj v vojskinem
času, jamčena, zanesljiva in kaljiva semena, n. pr.:
domačo, nemško (Lucerna), kamnito deteljo, travo,
peso rumeno in rudečo, sploh vsa poljska, kakor
tudi vrtna in cvetlična semena od znane in odliko-
vane trdnice Mauthner, ki se dobivajo pri
domači trdnici

I. RAVNIKAR .: CELJE

Trgovina s špecerijskim blagom, z barvami in dežel-
nimi pridelki ter zaloga vseh vrst mineralnih vod.

Solidna in točna postrežba.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina.
Na debelo!

Na drobno!

FRANC STRUPI .: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in por-
celanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za
vodobne. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.
Najsolidnejša in točna postrežba.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

od dneva vloga do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojilo

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo
vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.
Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brez-
plačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure
dopolodne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike, -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru r. z. z n. z.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadno po 4 1/2 %, proti trimesčni odpovedi po 4 3/4 %. Obresti se pripisujejo h kapitalu
1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo.
Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5 1/2 %, na vknjižbo sploh po 5 1/2 %, na vknjižbo in poročstvo po
5 3/4 % in na osebni kredit po 6 %. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih
prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izjemni praznike. V uradnih urah se sprejema
in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejema vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica št. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).